

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs : 600 F per jaar

Postchekrekening nr. 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

KONINGIN ELISABETH †

Ons vorig nummer was reeds ter perse wanneer wij het smartelijk bericht vernamen van het overlijden der geliefde Vorstin. Het is ons dus slechts laattijdig mogelijk hier uitdrukking te geven aan de gevoelens van pijnlijke verslagenheid die ons bij dit verscheiden hebben overweldigd.

Alles werd over Haar gezegd. Aan lof en liefde van heel de bevolking werd uiting gegeven in een onoverzienbare bloemlezing van artikelen en geschriften uitgaande uit alle middens.

Toch voelt men zo diep dat woorden onmachtig zijn om het gevoel van leegte te beschrijven dat Haar heengaan achterlaat in het gemoed van elk onzer.

Zij was in ons land zo onmisbaar. Zij stond zo hoog boven alle verscheidenheden en boven alle betwistingen. Zij was zozeer de verpersoonlijking van de edelste menselijke deugden. Zelfs in de laatste jaren, waarin de kwalen van de ouderdom Haar hadden verzwakt en gekluisterd, was Zij

nog steeds het centrale punt, waarnaar de blikken van alle burgers van ons land zich richtten vol liefde, vol eerbiedige genegenheid en bewondering.

Karaktersterkte en tederheid waren de twee polen waartussen Haar leven zich heeft ontplooid. Karaktersterkte tegenover de vele beproevingen die het lot Haar niet bespaard heeft. Tederheid in haar hartstochtelijke liefde voor al wat het leven verheft en veredelt : de bloemen, de vogels, de kinderen, de muziek.

Dat zij zich ook steeds ten zeerste heeft ingespannen om de wetenschappelijke ontwikkeling in ons land te bevorderen stemt ons ook ten Haren opzichte tot onbegrensde dankbaarheid.

Diep zijn de gevoelens van rouw en deernis die ons in deze dagen bezielen. Doch Haar beeld zal ons bestendig voor ogen blijven, omstraald met een onvergankelijke krans van adel en liefde.

De Redactie

De ontheffing van legerdienst — (art. 87 van de bij K.B. van 30 april 1962 gecoördineerde dienstplichtwetten)

Inleiding

1. In het Belgisch Staatsblad van 9 september 1965 ⁽¹⁾ verscheen een bekendmaking van het Ministerie van Landsverdediging, in uitvoering van de bepalingen van art. 87 der gecoördineerde dienstplichtwetten, waarbij aan sommige dienstplichtigen van de lichting 1965 ontheffing van werkelijke dienst wordt verleend.

Hiermede werd officieel bevestigd hetgeen voor het eerst werd aangekondigd naar aanleiding van het wetsontwerp houdende vaststelling van de legersterkte voor het jaar 1965 ⁽²⁾, en bij de bespreking van dit wetsontwerp in Kamer en Senaat door de Minister van Landsverdediging uitdrukkelijk was beloofd ⁽³⁾.

2. Het is de eerste maal dat art. 87 wordt toegepast, sinds het stelsel van ontheffing opnieuw in de dienstplichtwetten werd voorzien ⁽⁴⁾.

Op dit ogenblik (october/november) is de Commissie welke de ontheffing verleent volop bezig aan de belanghebbenden de ten hunnen opzichte genomen beslissing te notificeren. Dit moet gebeuren vóór 1 december 1965. Nadien heeft de dienstplichtige, welke van oordeel is al de gestelde voorwaarden te vervullen, maar geen notificatie van ontheffing ontving, de kans uiterlijk op 15 december 1965 bezwaar aan te tekenen bij de Minister van Landsverdediging.

In deze omstandigheden lijkt een behandeling van art. 87 en de procedure der ontheffing dus wel actueel. Temeer daar duidelijk gebleken is hoe bepaalde informatie terzake, o.a. in de dagbladen, verwarring en onzekerheid hebben gebracht bij de kroostrijke gezinnen. Hier werd de indruk verwekt dat de voorwaarden tot vrijlating op morele grond, voor dienstplichtigen met minstens vijf broeders en zusters in leven (art. 12, § 1, 4^a) werden gewijzigd, wat betreft de in aanmerking te nemen inkomsten van de ouders ⁽⁵⁾. Niets is natuurlijk minder waar.

I. Wat is ontheffing ?

3. Door ontheffing verstaat men het ontheffen van de werkelijke dienst in vredestand; zij wordt verleend aan de voor de dienst geschikt bevonden dienstplichtigen in de mate dat hun aantal boven de sterkte van het te lichten contingent uitgaat (art. 1 gec. dienstplichtwetten).

Ontheffing is dus een door de wet voorziene mogelijkheid de dienstplichtigen in overtal van de dienst te ontheffen, om zo de militaire prestaties te beperken tot de werkelijke legerbehoeften aan manschappen, jaarlijks vastgesteld bij de wet op het contingent (art. 119 Grondwet).

Bij de vaststelling van de legersterkte voor de lichting 1965, werd in november 1964 een overschot aan dienstplichtigen van ongeveer 2.000 man voorzien ⁽⁶⁾, zodat toen reeds aan ontheffing werd gedacht als middel tot aanpassing van het contingent.

Dit merklijk overschot aan dienstplichtigen voor 1965 is het gevolg van een drievoudige oorzaak: het hoger aantal mannelijke geboorten in 1946 ⁽⁷⁾, het aantal uitgestelden der vorige lichtingen ⁽⁸⁾, en de dalende curve die het legercontingent sinds 1952 reeds vertoont ⁽⁹⁾.

4. In tegenstelling met een *uitstel* (art. 10) en de *vrijlating* op morele grond (art. 12), die voor de be-

langhebbende een *recht* betekenen, ook al is de lichting waartoe hij behoort deficitair, is de ontheffing geen formeel recht voor elke lichting.

In het wetsontwerp van 14 december 1950, waarin aan de commissie die de ontheffing verleent niet het karakter van een rechtscollège werd verleend, zag men de ontheffing als een ambtshalve afvoering ⁽¹⁰⁾.

Men kan ze thans een *gunst* noemen, die slechts kan verleend worden wanneer de behoeften aan manschappen van het leger overschreden zijn ⁽¹¹⁾.

Deze gunst wordt verleend zonder enig verzoek of aanvraag van de belanghebbende, in functie van het vastgestelde excédent der lichting, volgens een orde van voorrang vastgesteld in § 1 van art. 87 (zie verder).

II. Begunstigden van de ontheffing in 1965

5. De ontheffing wordt dit jaar verleend aan alle goedgekeurde dienstplichtigen van de lichting 1965, die voldoen aan de voorwaarden gesteld in art. 87, § 1, a. De grootte van het excédent voor deze lichting liet niet toe aan de categorieën dienstplichtigen vermeld onder *litt. b* en *c* van dezelfde paragraaf ook de ontheffing te verlenen.

De draagwijdte van de bekendmaking van 9 september 1965 stemt overeen met de destijds gemaakte berekeningen ⁽¹²⁾, op grond waarvan de Minister van Landsverdediging de reeds vermelde beloften had afgelegd.

In een van deze verklaringen beloofde de Minister aan de dienstplichtigen vermeld onder *litt. b* en *c* van dezelfde paragraaf een *uitstel* ⁽¹³⁾.

Deze verklaring is o.i. volkomen onbegrijpelijk, vermits het evident is dat de hier bedoelde dienstplichtigen slechts een uitstel kunnen bekomen, wanneer ze in januari 1965 voldeden aan een der voorwaarden voorzien in art. 10 en dit uitstel op dat ogenblik (behoudens toepassing van art. 20, § 3) hebben aangevraagd.

1^a Goedgekeurde dienstplichtigen van de lichting 1965.

6. Behoren tot de lichting 1965:

- 1) dienstplichtigen geboren in 1946, aan wie nooit uitstel of vervroegde dienstneming werd verleend;
- 2) dienstplichtigen geboren in 1947, toegelaten tot de vervroegde dienstneming;
- 3) dienstplichtigen geboren vóór 1946:
 - welke een laatste uitstel bekwamen in 1963;
 - welke vóór 25 juli 1965 afstand deden van een uitstel waardoor ze tot een latere lichting behoorden.

Vertrouwend op de formele beloften van de Minister van Landsverdediging, dat de ontheffing zou worden verleend met de lichting 1965, hebben vele dienstplichtigen die voldoen aan de voorwaarden van art. 87, § 1, a, gebruik gemaakt van de mogelijkheden om tot de lichting 1965 te behoren: vervroegde dienstneming (waarschijnlijk in mindere mate), maar vooral door afstand van uitstel ⁽¹⁴⁾.

Afstand van uitstel betekende nochtans een risico voor al wie in feite nog één of meerdere uitstellen nodig had, b.v. om begonnen studies te kunnen beëindigen. Deze afstand is inderdaad onherroepelijk (art. 54, tweede lid) ⁽¹⁵⁾, en in geval hun de ontheffing niet wordt verleend, blijft voor deze dienst-

plichtigen geen andere mogelijkheid over dan met de lichting 1965 onder de wapens te gaan, een eventuele voorlopige ongeschiktheidsverklaring of vrijstelling op lichamelijke grond buiten beschouwing gelaten.

Het is derhalve ook onmogelijk de onder nr. 5 vermelde uitspraak van de Minister over uitstel op deze categorie dienstplichtigen toepasselijk te verklaren.

7. In strijd met de gewone principes die de vorming van het contingent beheersen, wordt ontheffing verleend na de aanwijzing tot de dienst ⁽¹⁶⁾. Dit volgt uit de aard der ontheffing zelf, althans zoals deze in de wet van 8 maart 1962 wordt opgevat, en dit komt dan ook duidelijk tot uiting in de tekst van art. 1 (definitie der ontheffing) en van art. 87.

Kunnen bijgevolg enkel van de ontheffing genieten, de dienstplichtigen van de lichting 1965 welke op het R.S.C. geschikt voor de dienst werden bevonden ⁽¹⁷⁾. De voorlopige ongeschiktheid brengt overigens automatisch de indeling bij een volgende lichting (1966) mee (art. 8).

8. De regeling van militiestand, voorzien in art. 22 van de gecoördineerde dienstplichtwetten, biedt nochtans de mogelijkheid de geschiktheidsvoorwaarde in vraag te stellen. Art. 22 behelst een regeling van militiestand, voor het geval aan eenzelfde dienstplichtige, met betrekking tot eenzelfde lichting, meer dan één militiestand wordt toegekend. De geldende stand wordt dan bepaald naar de volgende orde van voorrang: vrijstelling, vrijlating, ontheffing, voorlopige afkeuring, uitstel.

Gezien hieruit formeel de voorrang van ontheffing op voorlopige afkeuring kan worden afgeleid, kan de vraag gesteld of de milicien, voorlopig afgekeurd met de lichting 1965, en die voldoet aan de voorwaarden van art. 87, § 1, a, niettegenstaande deze afkeuring, de ontheffing niet kan bekomen op grond van art. 22.

9. Een onderzoek van de principes waarop art. 22 gegrond is, schijnt bevestigend antwoord op de gestelde vraag te rechtvaardigen.

In 1951 ⁽¹⁸⁾, stelde de wetgever duidelijk het beginsel vast dat de beslissing omtrent de lichamelijke geschiktheid, genomen ingevolge een aanvraag van de dienstplichtige ⁽¹⁹⁾, voorrang hadden op elke andere militiestand. Alhoewel de voorlopige afkeuring een voorlopige militiestand is, had zij voorrang op de vrijlating, welke een definitieve toestand is.

De voorlopige afkeuring volstond om de dienstplichtige over te brengen naar de volgende lichting; eens uitgesproken moest zij haar gevolgen hebben, en de dienstplichtige kon deze gevolgen niet meer ontwijken om te genieten van een voor hem meer voordelige beslissing (vrijlating) welke tegelijkertijd (met betrekking tot dezelfde lichting) te zijnen opzichte zou genomen zijn ⁽²⁰⁾.

10. Sinds de wet van 5 juli 1957 ⁽²¹⁾ is de orde van voorrang evenwel gegrond op het beginsel dat de beslissingen omtrent dienstgeschiktheid voorrang hebben: de vrijlating kreeg voorrang op de voorlopige afkeuring. Het werd juist bevonden de voorlopig afgekeurde te beschouwen als een dienstplichtige die na zijn voorlopige afkeuring, dienstgeschikt kan bevonden worden en de aangevraagde vrijlating wenst te genieten ⁽²²⁾. Dit principe bleef behouden in de wet van 8 maart 1962 ⁽²³⁾, waarbij art. 22 nogmaals werd gewijzigd omdat rekening moest gehouden worden met de opheffing van het speciaal contingent en met de in-

voering van de ontheffing. Als gevolg hiervan moest niet enkel de toestand geregeld worden van de dienstplichtige aan wie verschillende militiestanden werden verleend ten gevolge van aanvragen die hij zelf had ingediend: hetzelfde probleem stelt zich nu ook voor militiestanden die *niet* het gevolg zijn van een aanvraag ⁽²⁴⁾. Dit is precies het geval in onze hypothese.

11. Kwestie is nu of aan de dienstplichtige, die voldoet aan de voorwaarden gesteld om te kunnen genieten van de ontheffing die voor zijn lichting wordt toegepast, maar welke op het R.S.C. dienstongeschikt werd verklaard, in feite twee militiestanden worden toegekend.

De vraag werd reeds gesteld aan de Minister van Landsverdediging, die hierop negatief antwoordde. De enige verworven militiestand, aldus de motivering, is in dergelijk geval de voorlopige afkeuring. In geen geval zou een dienstplichtige zich twee militiestanden kunnen zien toekennen, zoals de ontheffing en de voorlopige afkeuring of de vrijstelling: deze twee toestanden zijn onverenigbaar.

Daarentegen zijn de combinaties «vrijlating-ontheffing» of «ontheffing-uitstel» mogelijk, en zouden deze aanleiding geven tot toepassing van de schikkingen van art. 22 ⁽²⁵⁾.

In de «Memorie van Toelichting» op het wetsontwerp van 20 juni 1960 werd de combinatie «ontheffing-uitstel» expliciet behandeld. Deze laatste militiestand zou kunnen toegekend worden aan dienstplichtigen die in het R.S.C. zijn verschenen, en aldaar dienstgeschikt zijn bevonden, maar die *achteraf* een uitstel mochten bekomen hebben, op grond van art. 20, § 3. In dit geval werd noodzakelijk geacht aan de meest definitieve stand de voorrang te geven, en wordt bedoelde dienstplichtige dus ontheven ⁽²⁶⁾. In geval hij in dezelfde omstandigheden een vrijlating zou bekomen hebben, heeft deze voorrang op ontheffing ⁽²⁷⁾.

12. In het geval van de combinatie «ontheffing-uitstel», waarbij de ontheffing onbetwistbaar de voorrang heeft, staan wij nochtans voor een analoge situatie als voor de combinatie «voorlopige afkeuring-ontheffing». Een dienstplichtige van de lichting 1965, die voldoet aan de voorwaarden gesteld in art. 87, § 1, verscheint op 1 mei 1965 in het R.S.C. waar hij geschikt wordt bevonden voor de dienst, en vraagt op 15 mei op grond van art. 20, § 3, een uitstel aan. Dit uitstel wordt hem verleend door de militieraad op 20 augustus 1965, dus behoort hij tot de lichting 1966. De enig verworven militiestand op dat ogenblik is het uitstel: de ontheffing kan hem pas worden verleend op grond van de bekendmaking van 9 september 1965, door een beslissing van de commissie in de maand oktober.

Alhoewel deze milicien, juist zoals de voorlopig afgekeurde, slechts één verworven militiestand heeft en ook naar een volgende lichting werd verwezen, heeft de ontheffing voorrang en moet ze hem verleend worden, tenzij men zou opteren voor een interpretatie waarbij art. 22 slechts toepassing zou vinden in het geval dat het uitstel werd bekomen na de notificatie van de ontheffing. Gelet op de bevoegdheid *ratione temporis* van de militieraden is dit theoretisch mogelijk. Een interpretatie in deze zin is o.i. echter ongegrond.

13. Binnen het kader van art. 22 is een onverenigbaarheid tussen de voorlopige afkeuring en de ontheffing een anomalie. Volgens het principe van dit artikel zou het moeten mogelijk zijn de ontheffing te verlenen zowel na een voorlopige afkeuring als na een uitstel. Zoniet stelt men zich op het standpunt dat

beslissingen omtrent dienstgeschiktheid voorrang hebben op alle andere, en dat de gevolgen ervan niet meer te ontwijken zijn om te genieten van een meer voordelige beslissing. Dit standpunt werd echter in 1957 door de wetgever verlaten (28).

De anomalie is het gevolg van het feit dat de ontheffing een verrichting is, die gebeurt na de aanwijzing voor de dienst. Alle andere in art. 22 vermelde militiestanden worden toegekend vóór de aanwijzing tot de dienst. De anomalie zou derhalve niet bestaan moest dit vóór de ontheffing ook het geval zijn (b.v. het stelsel van dienstontheffingen in de wet van 30 augustus 1913).

14. De onverenigbaarheid tussen een beslissing van dienstongeschiktheid en het verlenen van de ontheffing volgt dus uitsluitend uit de aard van het stelsel uitgewerkt in de wet van 8 maart 1962, waarbij de dienstgeschiktheid als eerste voorwaarde en *conditio sine qua non* werd gesteld om ervan te kunnen genieten (zie art. 1 (definitie der ontheffing) en art. 87, § 1, eerste alinea).

2^a Voldoen aan de voorwaarden gesteld in art. 87, § 1, a.

15. Wanneer de ontheffing van werkelijke dienst tot het beloop van het excedent wordt toegestaan, geschiedt dit volgens een orde van voorrang van diverse categorieën dienstplichtigen die voor een gebeurlijke ontheffing na elkaar in aanmerking kunnen komen, vastgelegd in art. 87, § 1. In functie van het vastgestelde excedent voor de lichting 1965, geniet dit jaar enkel de categorie § 1, a, van de ontheffing.

Dit zijn: goedgekeurde dienstplichtigen van de lichting 1965, die behoren tot een gezin met ten minste zes kinderen in leven, volgens het aantal dezer kinderen, op voorwaarde dat geen enkele broeder als lid van een gezin met ten minste zes kinderen in leven het genot van een onbepaald uitstel, ontheffing, vrijlating van de werkelijke dienst of aanwijzing voor het speciaal contingent heeft bekomen.

Een tweede lid van het gezin kan nochtans ervan genieten mits de eerste gehuwd is en deel uitmaakt van een lichting welke aan die van de begunstigde ten minste vijf jaar voorafgaat (art. 87, § 1, a).

Wanneer twee broeders tot dezelfde klasse behoren en de dienst van de ene door de andere kan worden ingeroepen om de ontheffing te bekomen, wordt deze aan de oudste verleend (art. 87, § 2).

16. De dienstplichtige moet behoren tot een gezin met minstens zes kinderen in leven (29). Voor de berekening van het aantal kinderen in het gezin zijn de bepalingen van art. 17, § 1, en art. 18 en 19 van toepassing (art. 87, § 3).

Worden dus niet beschouwd als broeders en zusters, de kinderen uit een eerste huwelijk van de vader, en de kinderen uit een eerste huwelijk van de moeder (30). Voor de bepalingen van art. 18 en 19 zij verwezen naar de wet zelf (31). Wat betreft aangenomen kinderen zij herinnerd dat zij, voor berekening van het aantal kinderen inzake militie, in aanmerking genomen moeten worden in het gezin naar den bloede (32).

Ten slotte heeft geen belang of de kinderen al dan niet gehuwd zijn, behoudens het geval van een oudere broer die reeds een vrijlating heeft genoten (zie verder, nr. 18).

17. Geen enkele broeder mag «als lid van een gezin

met ten minste zes kinderen in leven» het genot bekomen hebben van een onbepaald uitstel, ontheffing, vrijlating van de werkelijke dienst of aanwijzing voor het speciaal contingent.

De hier vermelde militiestanden zijn deze onder de vroegere en huidige wetgeving verleend aan dienstplichtigen uit kroostrijke gezinnen, met minstens vijf broeders of zusters in leven (33).

In de Franse tekst van de wet «*au titre de membre de...*» komt duidelijker tot uiting dat enkel het onbepaald uitstel, enz., genoten «als lid van een kroostrijk gezin», beletsel kan zijn voor het verlenen van ontheffing aan een ander lid van het gezin.

Zijn bijgevolg *geen beletsel* voor het verlenen van de ontheffing aan een andere dienstplichtige van het gezin:

1) de vrijlating op morele grond, genoten door een broer, wegens verblijf in het buitenland (art. 12, § 1, 1^a), als rijksmijnningénieur of vader-weduwenaar met een of meer kinderen (art. 12, § 1, 7^a), enz.

2) de ontheffing genoten door een broer, op grond van de Besluitwet van 25 juni 1946 (34).

Volledigheidshalve zouden hierbij nog de ontheffing en de aanwijzing voor het speciaal contingent wegens drie broederdiensten, van toepassing onder vroegere wetgevingen, moeten vermeld worden.

Redelijkerwijze mag worden aangenomen dat een broer van dergelijke begunstigde thans toch niet voor ontheffing zal in aanmerking komen, vermits hij *recht* heeft op vrijlating op morele grond (art. 12, § 1, 5^a), indien hij die althans heeft aangevraagd.

Het cumulatieverbod geldt ten slotte ook niet wanneer de oudere broer de vermelde militiestanden niet werkelijk heeft «genoten» (35).

18. Indien een oudere broer, als lid van een gezin met minstens zes kinderen in leven, toch het genot heeft gehad van een onbepaald uitstel, enz., zal dit geen beletsel zijn voor de ontheffing van een tweede lid van het gezin, op voorwaarde:

1) dat deze broer gehuwd was vóór 1 januari 1965 (art. 87, § 6);

2) dat hij bovendien deel uitmaakte van een lichting welke aan die van de begunstigde van de ontheffing ten minste vijf jaar voorafgaat.

Indien de broer, eerste begunstigde, huwde na 1 januari 1965, of ongehuwd gebleven is — hetgeen o.m. het geval is wanneer hij geestelijke werd (36) — geldt natuurlijk het cumulatieverbod formeel.

19. Andere voorwaarden om te kunnen genieten van de ontheffing worden in art. 87 niet bepaald. Er is *geen fiscale voorwaarde*, als voor de vrijlating op morele grond voorzien voor dienstplichtigen uit kroostrijke gezinnen, waar de inkomsten van de ouders een bepaald maximum niet mogen overschrijden (art. 12, § 1, 4^a).

III. Procedure en gevolgen der ontheffing

20. De te verrichten formaliteiten in verband met de ontheffing, worden uiteengezet in de «Onderrichtingen betreffende de toepassing van de dienstplichtwetten» (37).

Er werd reeds op gewezen (zie nr. 4) dat de belanghebbenden zelf geen enkele aanvraag van welke aard ook moeten indienen.

De nauwkeurige beantwoording van de vragenlijst «model V», hun voorgelegd tijdens het verblijf in het R.S.C., volstaat.

Door de Minister van Landsverdediging werd in dit

verband de verzekering gegeven dat alle noodzakelijke vrijwarende maatregelen genomen werden om de rechten van alle dienstplichtigen der lichting 1965 terzake te eerbiedigen ⁽³⁸⁾. Een foutieve of onnauwkeurige beantwoording van «model V» zou eventueel wel aanleiding kunnen geven tot betwistingen.

21. De categorie van dienstplichtigen die de ontheffing genieten, wordt in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt (art. 87, § 7).

De ontheffingen worden verleend door een *Commissie*, samengesteld uit een ambtenaar van het Ministerie van B.Z., aangewezen door de Minister van B.Z., en twee officieren van het Leger, aangewezen door de Minister van Landsverdediging (art. 87, § 5).

De Commissie doet uitspraak bij meerderheid van stemmen (art. 87, § 6, a).

Hieruit volgt noodzakelijk dat deze commissie een *rechtscollege* is en haar beslissingen kracht van gewijsde hebben. Zij doet vrij uitspraak, interpreteert de wet en past deze toe op de bijzondere gevallen, zonder enigerlei bevelen of orders te moeten ontvangen. De betrokkenen zelf kunnen bij haar zaken aanhangig maken.

In geval van intrekking van de ontheffing (art. 97 gecoörd. dienstplichtwetten), wanneer de dienstplichtige zich aan bedrieglijke praktijken schuldig heeft gemaakt of wetens onjuiste inlichtingen heeft verstrekt of heeft laten verstrekken om die ontheffing te bekomen, moet de commissie de betrokkene verzoeken zijn verweer mondeling of schriftelijk voor te dragen ⁽³⁹⁾.

22. De commissie is gerechtigd de vereiste onderzoeken in te stellen om de echtheid der voorgelegde stukken na te gaan.

De beslissing wordt aan de belanghebbenden genotificeerd. Wanneer de toekenning van de ontheffing niet op 1 december van het jaar waarnaar de klasse wordt genoemd (1965) aan de belanghebbende is genotificeerd, moet deze zijn bezwaarschrift uiterlijk op 15 december daaropvolgend per aangetekende brief toezenden aan de Minister van Landsverdediging.

De commissie doet dan uitspraak en brengt haar beslissing ter kennis van de reclamant. Zij is steeds bevoegd haar beschikkingen te hervormen tot wanneer de verrichtingen voor gesloten verklaard worden (art. 87, § 7).

Elke goedgekeurde dienstplichtige van de lichting 1965, die meent te voldoen aan de voorwaarden van art. 87, § 1, a, en geen notificatie van ontheffing ontvang op 1 december 1965, kan op deze manier een bezwaarschrift indienen.

23. Ieder dienstplichtige kan bij voorbaat *afstand* doen van het genot van een eventuele ontheffing. Dit kon b.v. reeds gedaan worden tijdens het verblijf in het R.S.C. Op de vragenlijst «model V» komt een vraag in deze zin voor. Na ontvangst van de kennisgeving der ontheffing mag ervan afstand gedaan worden binnen een termijn van vijftien dagen, te rekenen van de ontvangst van de kennisgeving, en dit bij aangetekende brief aan de Minister van Landsverdediging. Deze afstand is onherroepelijk (art. 87, § 9).

24. De ontheven dienstplichtigen worden opnieuw in de werfreserve opgenomen en worden, wat de duur van hun militaire dienstplicht betreft, behandeld zoals de dienstplichtigen van hun leeftijdsklasse (art. 87, § 8). De wervingsreserve kan alleen in geval van oorlog of wanneer het grondgebied bedreigd is, tot actieve militaire dienst worden opgeroepen ⁽⁴⁰⁾.

25. Krachtens art. 2, § 5 der gecoördineerde dienstplichtwetten, kunnen de in vredetijd van de werkelijke dienst ontheven dienstplichtigen door de Minister van B.Z. bij de organisatie van de burgerlijke bescherming worden ingedeeld ⁽⁴¹⁾.

De wetgever oordeelde inderdaad dat het billijk zou zijn deze van militaire dienst ontheven dienstplichtigen, of een deel van deze, tot prestaties in de organisatie van de burgerlijke bescherming te verplichten. Deze prestaties zijn overigens aanzienlijk lichter dan die waartoe de dienstplichtigen, bestemd voor de gewapende strijdkrachten, zijn gehouden ⁽⁴²⁾.

De dienstplichtigen ingedeeld bij de burgerlijke bescherming worden opgeleid in de bestaande eenheden van die organisatie, waar ze, al naar het geval, kunnen onderworpen worden aan een opleidingsperiode van 45 of 30 dagen, en aan de wederoproeping van de totale duur niet meer dan 30 dagen of 240 uren mag bedragen (art. 110 gecoördineerde dienstplichtwetten). In verband met de inschakeling van de ontheven dienstplichtigen in de burgerlijke bescherming, werd het uitvoeringsbesluit in 1962 nog in beraad gehouden, o.m. omdat toen werd gedacht aan een reorganisatie van de burgerlijke bescherming ⁽⁴³⁾.

Wanneer hun aantal evenwel de behoeften van de burgerlijke bescherming overschrijdt, wijst de Minister van B.Z. degenen aan die *niet* bij genoemde organisatie zullen worden ingedeeld, volgens criteria door de Koning vastgesteld (art. 109 gecoördineerde dienstplichtwetten).

De art. 111 tot en met 117 der gecoördineerde dienstplichtwetten omvatten verder nog een aantal bepalingen betreffende de aard der prestaties, reiskosten, schorsing van arbeids-, bedienden- en leercontract, schadevergoeding bij ongevallen, en diverse strafbepalingen ⁽⁴⁴⁾.

IV. Slotbeschouwing

26. Het opnieuw invoeren van een stelsel van dienstoneffingen in de dienstplichtwet is ongetwijfeld een gelukkig initiatief geweest. Minder gelukkig is o.i. de orde van voorrang voor de dienstplichtigen die eventueel voor ontheffing in aanmerking komen, vastgelegd in art. 87, § 1. Het ware beter geweest de onder *litt. b* vermelde dienstplichtigen, die een of meer kinderen ten laste hebben vóór 1 januari van het jaar tijdens hetwelk zij de leeftijd van 24 jaar zullen bereiken hebben, welk ook het contingent zij waartoe zij behoren, het eerst aan de beurt te laten komen voor een gebeurlijke ontheffing, met voorrang op de dienstplichtigen uit kroostrijke gezinnen.

Vooreerst zijn ze minder in aantal dan deze laatstgenoemde categorie ⁽⁴⁵⁾. Bij een excedent van ongeveer 3.000 manschappen, zoals bij de lichting 1965, zou voorrang voor de gehuwden niet belet hebben dat een groot deel van hen die nu de ontheffing genieten als lid van een groot gezin, toch aan de beurt kwamen. Bovendien komen onder de gehuwde dienstplichtigen talrijke sociale gevallen voor, aan wie het niet mogelijk is een vrijlating op morele grond, of zelfs een uitsel te verlenen.

Zij kunnen slechts de prioriteit van garnizoen bekomen (art. 63, § 2 gecoörd. dienstplichtwetten) en eventueel een beroep doen op een tussenkomst van de Sociale Dienst van het Leger.

27. Toegepast zoals voor de lichting 1965 komt de ontheffing meer op een bijkomende gunstmaatregel voor de kroostrijke gezinnen, zonder dat hierbij eigen-

lijk rekening wordt gehouden met de werkelijke gezinslast.

Inderdaad, voor de berekening van het aantal kinderen komen ook de reeds gehuwde kinderen in aanmerking.

Bovendien kan in de gezinnen, waar de inkomsten der ouders het in art. 12, § 1, 4^e, bepaalde maximum niet overtreffen, ook voor de lichting 1965, een zoon de vrijlating op morele grond bekomen.

De ontheffing wordt dus hoofdzakelijk verleend aan dienstplichtigen die wegens de te hoge inkomsten der ouders de vrijlating op morele grond niet konden bekomen.

28. In de gezinnen waar een dienstplichtige reeds de vrijlating op morele grond had genoten kan thans een tweede dienstplichtige van de ontheffing genieten, op voorwaarde dat aan de bijkomende vereisten (huwelijk eerste rechthebbende, lichtingsverschil van vijf jaar) is voldaan. Deze voorwaarden sluiten zekere grote gezinnen radicaal uit om te kunnen genieten van de ontheffing. Zeker wat betreft de voorwaarde van huwelijk van de eerste rechthebbende is kritiek mogelijk.

Afgezien van het feit dat er redenen kunnen zijn om niet in het huwelijk te treden (ziekte, ongeval, morele toestand, geestelijke, enz.) lijkt de afschaffing van deze voorwaarde o.i. beter op grond van de overweging dat dan beter rekening wordt gehouden met de werkelijke gezinslast.

In een parlementaire vraag werd reeds aangedrongen op een wijziging van de voorwaarden van alinea 2 van art. 87, § 1, a.

In zijn antwoord heeft de Minister van Landsverdediging er terecht op gewezen dat elke wijziging van de voorwaarden, waaraan moet voldaan worden opdat een tweede lid van het gezin van de ontheffing zou kunnen genieten, slechts kan geschieden ten nadele van de onder art. 87, § 1, litt. b en C bedoelde categorieën.

Anderzijds zou het aantal miliciens dat van de ontheffing zou kunnen genieten dan in zulke mate toenemen dat, bij miniem excédent, waarschijnlijk de leden van een gezin met zes kinderen in leven van het voordeel der ontheffing zouden moeten uitgesloten worden (46).

29. Objektief beschouwd moet o.i. echter, bij een eventuele wijziging van art. 87, § 1, op de eerste plaats gedacht worden aan begunstiging van dienstplichtigen, wier sociale toestand — of ze al dan niet gehuwd zijn, en al dan niet deel uitmaken van een kroostrijk gezin — een nuttige orde van voorrang voor gebeurlijke ontheffing rechtvaardigt.

Dit is onder de huidige regeling niet steeds het geval. Dergelijke wijziging zou dan kunnen gelijktijdig gebeuren met een wijziging van art. 63 der gecoördineerde dienstplichtwetten. Maar dat is een andere kwestie.

HUBERT MESTRUM,
Advokaat te Gent.

(1) blz. 10.340.

(2) *Parlem. Besch.*, Kamer, 1963-64, nr. 865-1; 865-2, Verslag namens de Commissie voor de Landsverdediging.

(3) o.m. in de Senaat: vergaderingen van 23 december 1964 en 10 februari 1965; in de Kamer: vergaderingen van 8 december 1964 en 20 januari 1965.

(4) Bij art. 52 van de wet van 8 maart 1962 (=art. 87 van de gecoördineerde dienstplichtwetten), *Stsbl.*, 9 mei 1962.

Een stelsel van ontheffing voor de boventallige dienstplichtigen werd voor het eerst voorzien in art. 12 van de wet van 30 aug. 1913 (*Pasin.*, 1913, 434), naargelang het aantal gezinsleden die dienst deden. Deze ontheffing ging aan het overgeven van het contingent vooraf. Opgeheven door de wet van 5 augustus 1921, werden de dienstontheffingen weer ingevoerd door art. 8 van

de wet van 4 augustus 1923 (*Pasin.*, 1923, 466), voor de geschikt-verklaarden die het contingent van 44.000 manschappen voor de gewapende troepen en 5.500 voor de hulpdiensten overschrijden. De ontheffing geschiedde nu na de aanwijzing tot de dienst.

(zie: Arcq & Lonthie, *De Dienstplichtwet van 15 juni 1951*, 1953, blz. 32-33). Art. 4 van de wet van 2 augustus 1926 (*Pasin.*, 1926, 806) reduceerde het contingent tot 44.000 manschappen, en dit stelsel bleef behouden in art. 57, 2° van de bij K.B. van 15 februari 1937 gecoördineerde dienstplichtwetten (*Pasin.*, 1937, 41), tot aan de basiswet van 15 juni 1951.

In het ontwerp voor deze nieuwe basiswet, door de regering ingediend op 14 december 1950 (*Parlem. Besch.*, Kamer, 1950-51, nr. 98, blz. 38-39) omvatte art. 17 opnieuw bepalingen inzake ontheffing, maar deze werden door de Commissie «om psychologische redenen» geschrapt (*Parlem. Besch.*, Kamer 1950-51, nr. 301, blz. 25).

De huidige tekst van art. 87 dankt zijn ontstaan aan het wets-ontwerp van 20 juni 1960 (*Parlem. Besch.*, Kamer 1959-60, nr. 564-1, blz. 2-3).

Over historische wording en evolutie van het stelsel der ontheffingen, zie o.m. Arcq & Lonthie, e.c., blz. 26 e.v., nr. 115, blz. 148; - A.P.R., *Tw. Militie*, 241, 242, 613.

(5) A.P.R., *Tw. Militie*, 238 e.v.; - Administratief Lexicon, *Tw. Militie*, nr. 42, blz. 38.

(6) *Parlem. Besch.*, Kamer, 1963-64, nr. 865-2, blz. 2.

(7) In 1946 werden 79.031 jongens geboren tegenover 65.391 in 1945. Deze vermeerdering van 13.640 geboorten brengt nochtans slechts een toename van ongeveer 6.000 miliciens voor het contingent 1965 mee, omdat het aantal uitgestelden in 1965 aanzienlijk is toegenomen tegenover 1964 (8.000 meer).

Gegevens over het aantal mannenke geboorten vindt men in: *Belgisch Statistisch Jaarboek*, Deel 83, 1962, blz. 60, o.m. overgenomen in A.P.R., *Tw. Militie*, 613.

(8) Statistische gegevens over uitstellen, vrijlatingen, enz. zijn te vinden in: *Parlem. Besch.*, Kamer 1963-64, nr. 865-2, blz. 6-7.

(9) Het contingent bedroeg in 1952: 185.000 manschappen, 168.000 in 1955, 122.000 in 1961, 116.000 in 1965. Hiertegenover staat dat het aantal beroepsmilitairen jaarlijks afneemt met ongeveer 4.600 man per jaar. Dit maakt het voorlopig onmogelijk het aandeel der dienstplichtigen in het contingent nog meer te beperken.

(10) *Parlem. Besch.*, Kamer, 1950-51, nr. 98, blz. 39.

(11) Vragen en Antwoorden, Senaat, 1964-65, blz. 470, vraag nr. 39 van de heer Hougardy d.d. 18 februari 1965.

(12) Zie voetnoot 2.

(13) In de Kamer van volksvertegenwoordigers, vergadering van 8 december 1964 (*Beknopt Verslag*, blz. 104).

(14) Zie ook: Vragen en Antwoorden, Kamer 1964-65, blz. 504, vraag nr. 46 van de heer F. Vandamme d.d. 18 februari 1965.

(15) A.P.R., *Tw. Militie*, 483.

(16) A.P.R., *Tw. Militie*, 241; zie ook voetnoot 4.

(17) De keuring en selectie voor de dienstplichtigen van de lichting 1965 had plaats op het RSC tussen 5 september 1964 en 5 september 1965. Pas op laatstgenoemde datum was derhalve het juiste aantal geschiktbevonden miliciens der lichting bekend, en dus ook het excédent, op grond waarvan de bekendmaking in uitvoering van art. 87 kon gebeuren.

(18) Wet van 15 juni 1951, (*Pasin.*, 1951, 516; - *Stsbl.*, 6 juli 1951). Art. 22: «Worden meerdere aanvragen van dezelfde dienstplichtige ingewilligd, dan hebben de vrijstelling en de voorlopige afkeuring voorrang op elke andere militiestand en staat de vrijlating boven het uitstel».

(19) Het betrof dus uitsluitend de vrijstelling en voorlopige afkeuring uitgesproken door de herkeuringsraad, na aanvraag van de belanghebbende.

(20) Arcq & Lonthie, o.c., nr. 176, blz. 182.

(21) Art. 13 van de wet van 5 juli 1957 (*Pasin.*, 1957, 436; *Stsbl.*, 15 september 1957) wijzigde art. 22 als volgt: «Indien verschillende aanvragen van eenzelfde dienstplichtige gegrond worden bevonden, wordt de militiestand bepaald naar de volgende orde van voorrang: vrijstelling, vrijlating, voorlopige afkeuring, uitstel, aanwijzing voor het speciaal contingent».

(22) *Parlem. Besch.*, Kamer, 1955-56, nr. 579-1, blz. 11-12; - A.P.R., *Tw. Militie*, 356.

(23) Art. 18 van de wet van 8 maart 1962 (= huidige artikel 22 gecoördineerde dienstplichtwetten) (*Stsbl.*, 9 mei 1962).

(24) *Parlem. Besch.*, Kamer, 1959-1960, nr. 564-1, blz. 10.

(25) Vragen en Antwoorden, Kamer, 1964-65, blz. 760, vraag nr. 74 van de heer F. Vandamme d.d. 6 april 1965.

(26) *Parlem. Besch.*, Kamer, 1959-60, nr. 564-1, blz. 10.

(27) Het gevolg hiervan is dat deze milicien niet in aanmerking komt voor prestaties binnen de Burgerlijke Bescherming, hetgeen wel het geval zou zijn indien hij ontheven werd. Het resultaat is dus niet volledig hetzelfde.

(28) Zie onder nr. 10 en de voetnoten 21 tot en met 24.

(29) Voor de lichting 1965 werd art. 87, § 1 in zijn geheel van toepassing verklaard. Gezien de orde van voorrang ook geldt «Volgens het aantal dezer kinderen» is het mogelijk § 1, a in meer beperkte mate toe te passen.

(30) Zie o.m. Arcq & Lonthie, o.c., nr. 164, blz. 175; Administratief Lexicon, *Tw. Militie*, nr. 56, blz. 50.

(31) Zie ook: A.P.R., *Tw. Militie*, 329-330.

(32) A.P.R., *Tw. Militie*, 237.

(33) De huidige vrijlating op morele grond voor dienstplichtigen met minstens vijf broers en zusters in leven (art. 12 § 1, 4°) bestond onder de wetgeving van 1937 (art. 10 gecoörd. wetten van 15 februari 1937) als onbepaald uitstel, en onder de wetgeving van 1957 (art. 13, § 1, 1° gecoörd. wetten van 2 september 1957) werden deze dienstplichtigen aangewezen voor het speciaal contingent.

Ontheffing in de zin van art. 87 bestaat slechts sinds de wet van 8 maart 1962; het is thans de eerste maal dat dit art. wordt toegepast.

(34) Besluit-wet van 25 juni 1946 (*Pasin.*, 1946, 565); - zie: Arcq & Lonthie, o.c., nr. 111, blz. 146; - A.P.R. *Tw. Militie*, 236.

(35) Het begrip «genot» werd door de rechtspraak reeds nader omschreven in verband met de aanwijzing voor het speciaal

contingent. Zie : Cass., 10 oktober 1960, *Pas.*, 1961, I, 150, ook vermeld in : Administratief Lexicon, Tw. *Militie*, nr. 42, blz. 38.
 (36) Vragen en Antwoorden, Kamer, 1964-65, blz. 504, vraag nr. 45 van de heer F. Vandamme d.d. 18 februari 1965.
 (37) *Stsbl.*, 9 juli 1963, blz. 7087-28.
 (38) Vragen en Antwoorden, Kamer, 1964-65, blz. 215-17, vraag nr. 20 van de heer F. Vandamme d.d. 15 december 1964.
 (39) Zie het Advies van de Raad van State bij het wetsontwerp van 20 juni 1960 (*Parlem. Besch.*, Kamer, 1959-60, nr. 564-I, blz. 18-19).
 (40) Zie o.a. A.P.R., Tw. *Militie*, 71 e.v.
 (41) A.P.R., Tw. *Militie*, 74bis, 680.

(42) *Parlem. Besch.*, Kamer, 1959-60, nr. 654-1, blz. 4.
 (43) *Parlem. Besch.*, Senaat, 1961-62, nr. 101, blz. 3. Zie ook : Wet van 31 december 1963 betreffende de civiele bescherming (*Stsbl.*, 16 januari 1964; *Omnilegie*, 1964, nr. 68, blz. 284).
 (44) Zie ook : A.P.R., Tw. *Militie*, 681 e.v.; - Administratief Lexicon, Tw. *Militie*, nr. 150 e.v., blz. 101-2.
 (45) Naar luid waren er voor de lichting 1965 ongeveer 700 goedgekeurde dienstplichtigen die voldeden aan de voorwaarden van art. 87, § 1, b.
 (46) Vragen en Antwoorden, Senaat, Buitengewone Zitting 1965, blz. 49-50 en blz. III, vraag nr. 7 van de heer De Groote, d.d. 29 juli 1965.

Wet van 12 april 1965 op de bescherming van het loon der werknemers

Reglementering van loonoverdracht en loonbeslag

De wet van 12 april 1965 op de bescherming van het loon der werknemers, voorziet in hoofdstukken V en VI een volledig nieuwe reglementering van het beslag op de overdracht van het loon, zowel wat betreft het beslagbaar en overdraagbaar gedeelte als de procedure van kennisgeving der overdracht.

Inzake overdracht van loon wordt de rechtspleging voorzien bij art. 1690 B.W.B. vervangen door een reeks kennisgevingen bij aangetekend schrijven of bij deurwaardersexploot, met mogelijkheid van verzet vóór de Vrederechter.

Volgens de wet van 18 augustus 1887 was het loon beslagbaar voor 1/5 en overdraagbaar voor 2/5; in geval van samenloop van beslag en overdracht mocht op het loon 3/5 ingehouden worden.

De wet van 12 april 1965 beperkt het beslagbaar en overdraagbaar gedeelte van het loon als volgt (art. 25) : gedeelte onder de 5.000 fr. per maand : 1/5 gedeelte van 5.001 tot 8.000 fr. : 1/5 gedeelte van 8.001 tot 15.000 fr. : 2/5 gedeelte boven 15.000 fr. : volledig

Zulks betekent een zeer aanzienlijke vermindering van het beslagbaar en overdraagbaar gedeelte, en men begrijpt dat deze wijziging bezorgdheid heeft verwekt bij de leen- en kredietmaatschappijen.

Artikel 56 der wet voorziet :

« Deze wet treedt in werking op de eerste dag van de vierde maand volgend op die gedurende welke zij in het Belgisch Staatsblad is bekendgemaakt.

« Evenwel zijn de bepalingen van de hoofdstukken V en VI niet toepasselijk op de overdrachten met vaste datum vóór de bekendmaking van deze wet.

Daar de wet bekendgemaakt werd in het Staatsblad van 30 april 1965, trad zij in voege op 1 augustus 1965, behalve voor de overdrachten met vaste datum vóór 30 april 1965.

De nieuwe regeling is dus toepasbaar op :

— alle beslag-arresten op loon, zelfs op deze welke betekend en zelfs geldig verklaard werden vóór 30 april 1965; senator de Stexhe zegde desaanvaande : « Je comprends très bien qu'elle (la loi) soit applicable aux saisies déjà opérées à l'heure actuelle. La loi étant d'ordre public, c'est assez naturel » (1).

— de overdrachten welke geen vaste datum hebben vóór 30 april 1965.

Wat moet men verstaan onder « vaste datum » ?

In het Rechtskundig Weekblad van 17 oktober 1965, kol. 331 (2) verdedigt Mr. G. Arts het standpunt dat de term « vaste datum » door de wetgever werd gebruikt, niet in de juridische zin van artikel 1328 B.W., maar in zijn gewone « profane » zin.

Wij kunnen deze mening niet delen.

a) De Wet van 12 april 1965 geeft geen bepaling voor het begrip « vaste datum »; daar deze uitdruk-

king een preciese juridische en wettelijke betekenis heeft, dient men zich te houden aan deze betekenis, bepaald door art. 1328 van het Burgerlijk Wetboek dat luidt als volgt :

« Onderhandse akten hebben, ten aanzien van derden, geen dagtekening dan van de dag waarop ze zijn geregistreerd, ofwel van de dag van het overlijden van degene of van een van degenen die de akten ondertekend hebben, ofwel van de dag waarop de hoofdinhoud ervan is vastgesteld in akten door openbare ambtenaren opgemaakt, zoals processen-verbaal van verzegeling of van boedelbeschrijving ».

Dit artikel voorziet drie manieren om « vaste datum » te geven aan een onderhandse akte :

- het overlijden van een der partijen ;
- het registreren van de akte ;
- de vaststelling van het bestaan ervan in een akte opgemaakt door een openbaar ambtenaar (notaris, rechter, griffier, gerechtsdeurwaarder) (De Page, III nr. 797).

b) Senator de Stexhe verklaarde (1) :

« Het is de reden waarom ik mij de vraag stel of we niet beter de verworven rechten zouden eerbiedigen met te zeggen dat de beschikkingen van hoofdstukken V en VI niet toepasselijk zijn op de overdrachten met vaste datum voor de bekendmaking van deze wet.

« Het zou er natuurlijk niet om gaan, ten einde aan de toepassing van de wet te ontsnappen, morgen een geantidateerde overdracht voor te leggen. Maar alle overdrachten die vaste datum hebben omdat ze bij een authentieke akte gevoegd zijn ofwel betekend door een gerechtsdeurwaarder, ofwel officieel aangenomen door de schuldenaar, moeten de bestemming van het hoofdcontract volgen waarvan ze een onderdeel zijn » (vertaling).

Senator de Stexhe heeft zich vast en zeker gehouden aan de bepaling van artikel 1328 : in zijn verklaring haalt hij uitdrukkelijk twee van de drie gevallen voorzien bij dit artikel aan : de registrering en de authentieke akte.

Wanneer hij spreekt over « officieel aangenomen overdrachten » zinspeelt hij voorzeker op de procedure voorgeschreven bij artikel 1690 van het Burgerlijk Wetboek, dat voorziet ofwel de betekening door een gerechtsdeurwaarder, ofwel de aanneming gedaan door de schuldenaar in een authentieke akte.

Wanneer men weet dat senator de Stexhe advocaat is en licentiaat in notariaat, bestaat er geen twijfel dat hij de term « vaste datum » gebruikt heeft in de technische betekenis van art. 1328.

c) Uit de woorden van Senator de Stexhe « toutes les cessions qui ont date certaine parce que jointes à un acte authentique ou notifiées par huissier ou

acceptées officiellement par le débiteur,...» meent Mr. Arts te mogen besluiten dat «alle akten... waarvan voor de oprechtheid van de dagtekening, een bewijs of ekwivalent vermoeden bestaat, kunnen en dienen beschouwd te worden als hebbende een vaste datum.

Als voorbeelden geeft hij o.a.:

— «Wanneer door de debiteur afkortingen zijn verricht, overeenkomstig het contractueel schema;

— «Wanneer hij zijn handtekening op het kontrakt erkent of niet ontkent;

— «Wanneer de datum van het kontrakt (van de akte) samenvalt met de datum van uitbetaling der ontleende gelden, uitbetaling hetzij per postoverschrijving of postassigatie;

— «Wanneer de afsftand niet betekend is met deurwaardersexploot, doch door de werkgever afhoudingen worden verricht zonder protest vanwege de schuldenaar».

Wij vragen ons af waar, in deze voorbeelden, sprake is van een overdracht die officieel aangenomen is door de schuldenaar, en kunnen slechts vaststellen dat Mr. Arts gemakkelijk overgaat van de vereiste ener officiële aanneming tot een bewijs door vermoeden.

d) Zulke interpretatie ontnemt alle zin aan het begrip «vaste datum».

De interpretatie van Mr. Arts kan wel toegepast worden op het eerste amendement van Senator Hambye (3), waar spraak was van overdrachten toegestaan vóór 1 april 1965.

Doch dit amendement werd vervangen door het tweede amendement van Senator de Stexhe (1), dat artikel 56, alinea 2, geworden is, en waar het woord «toegestaan» vervangen werd door het begrip «vaste datum».

e) Volgens Mr. Arts komt het probleem der tegenstelbaarheid aan derden hier niet ter sprake.

Het schijnt ons integendeel dat de tegenstelbaarheid aan derden hier wel een grote rol speelt.

Immers, andere schuldeisers, n.l. beslagleggers of overnemers, die hun rechten doen gelden op het loon van een werknemer, hebben er belang bij te weten of een andere overnemer kan aanspraak maken op het oud overdraagbaar gedeelte (wet 1887 = 2/5) of op het nieuw overdraagbaar gedeelte (wet 1965 = 1/5, 2/5 of alles boven de 5.000 / 8.000 / 15.000 fr. per maand) (4).

In geval van samenloop van een overdracht met een beslagrecht voor onderhoudsgeld of met een loondelegatie ten voordele der echtgenote, is het eveneens van belang te weten of de overdracht vaste datum heeft of niet: in het eerste geval komt de echtgenote na de overnemer, in het tweede geval komt

de overnemer na de echtgenote en zal in de meeste gevallen geen aanspraak meer kunnen maken op het nieuw beslagbaar en overdraagbaar gedeelte van het loon (cf. art. 26, laatste lid).

f) Tot op heden bestaan er slechts twee studies gewijd aan de wet van 12.4.65. Beide bepalen de vaste datum in overeenstemming met art. 1328 van het Burgerlijk Wetboek:

«Om vaste datum te hebben moeten de rechtshandelingen ofwel vastgesteld zijn in een authentieke akte vóór een openbaar ambtenaar, ofwel geregistreerd zijn, of nog het voorwerp geweest zijn van processen-verbaal van verzegeling of inventaris, opgemaakt door openbare ambtenaren ofwel betekend zijn door een gerechtsdeurwaarder (art. 1328).

«Het is niet overbodig op te merken dat de datum die in aanmerking wordt genomen die van de authentieke akte of van het proces-verbaal van de openbare ambtenaar is en niet die welke voorkomt in de akte die ter authenticisering wordt voorgelegd of bij proces-verbaal wordt vastgesteld. Zo heeft een overdracht, toegestaan in 1964, die op 1 juli 1965 door een deurwaarder werd vastgesteld, vaste datum op 1 juli 1965» (cf. De Page t. III nr. 797).

(Bescherming van het loon der werknemers, Commentaar op de wet van 12.4.1965 — Verschenen in het tijdschrift «Mededelingen van het Verbond der Belgische Nijverheid, 15 augustus 1965 — afzonderlijke afdruk, 63 blz. 40 fr. - zie blz. 52).

«De wet heeft uitdrukkelijk drie manieren voorzien om de vaste datum van een of ander stuk te bewijzen. Buiten deze drie manieren heeft geen enkel enige waarde» (Vertaling) schrijft de handleiding nr. 31 «Aide-mémoire de l'employeur - Ce qu'il faut connaître des cessions et saisies de salaire», uitgegeven door «Les Assurances du Crédit» - blz. 9.

Wij menen dan ook te mogen besluiten dat het begrip «vaste datum» voorkomend in artikel 56, alinea 2, de juridische betekenis heeft voorzien in artikel 1328 B.W.

P. DIRICKX
Dr. jur.

(1) Senaat, Zitting 1964-1965, Parlementaire Handelingen, zitting van 24 maart 1965, blz. 1250.

(2) Enkele kanttekeningen bij de reglementering van loonafstand en loonbeslag in de wet van 12 april 1965, op de bescherming van het loon der werknemers. R.W., 17-10-1965, col. 331-334.

(3) «Evenwel zijn de bepalingen van hoofdstukken V en VI niet van toepassing op het beslag verricht of de overdracht toegestaan vóór 1 april 1965» Senaat, Zitting 1964-1965, Document nr. 230 van 18-3-1965.

(4) Deze gevallen van samenloop zijn geen uitzonderlijk verschijnsel, integendeel. Bij een grote onderneming, met 61.000 werknemers en ongeveer 1800 beslagleggingen, overdracht en loondelegaties per jaar, zijn er meer dan 200 werknemers met verschillende gelijktijdige beslagleggingen en/of overdrachten.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 5 maart 1965.

Eerste Voorzitter : M. Bayot.

Raadsheer-verslaggever : M. Rutsaert.

Procureur-generaal : M. Hayoit de Termicourt.

Advocaten : Mrs. Van Rijn en Bayart.

Gezinsbijslag. — Loonarbeiders. — Familieleden. — Aannemen van het bestaan van een dienstverhursingscontract, als de belanghebbende niet onder de toepassing van de wetgeving op de sociale zekerheid vallen. — Voorwaarden. — Gebiedend.

Art. 7 van de gecoördineerde wetten op de kinderbijslag voor de loonarbeiders somt weliswaar gevallen op waarin, zonder mogelijkheid van tegenbewijs, wordt vermoed dat er geen contract van dienstverhuring is gesloten tussen bloedverwanten of aanverwanten tot de derde graad, maar zulks neemt niet weg dat art. 8, in de gevallen die het bedoelt en wanneer de belanghebbenden niet onder toepassing vallen van de wetgeving op de sociale zekerheid, het aannemen van het bestaan van een dienstverhursingscontract op duidelijke en gebiedende wijze afhankelijk maakt van voorwaarden en in het bijzonder van de voorwaarde dat het bestaan van een familiale vereniging noch uitdrukkelijk noch impliciet in het handelsregister wordt vermeld.

Compensatiekas van de Christelijke Patroons
t. De Kock.

Gelet op de bestreden beslissing op 10 april 1964 gewezen door de Werkrechtssraad van beroep te Antwerpen, kamer voor werklieden;

Over het middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 8 (8,e in het bijzonder) van de door koninklijk besluit van 19 december 1939 gecoördineerde wetten op de kinderbijslag voor de loonarbeiders, zoals gewijzigd door de besluitwet van 21 augustus 1946, artikel 2, en het koninklijk besluit van 13 oktober 1953, artikel 7, en, voor zoveel als nodig, 97 van de Grondwet,

doordat de bestreden beslissing, bij hervorming van het beroepen vonnis, eiseres veroordeeld heeft tot betaling aan verweerder van de som van 226.985 frank, met de vergoedende intresten vanaf de afhouding, de gerechtelijke intresten en de kosten van beide aanleggen, op grond van de beschouwingen « dat de samengeschatte wetten op de kinderbijslag voor loontrekkenden een sociale wet zijn, dat deze dan ook onder een sociale optiek moeten gezien worden, zoals de heer Rock schreef in een nota van 21 oktober 1958 bij een artikel van professor Camerlinck van de Rechtsfaculteit te Parijs: « Croire que tout le droit est dans la loi, continuer d'appliquer une méthode déductive d'interprétation, ... méconnaître la saine raison ou, autrement dit, le bon sens, fermer les yeux sur les réalités de la vie sociale... c'est détourner le droit de sa fonction... », en De Page voegt daaraan toe: « En interprétant une loi, il convient parfois de rechercher ce qu'a voulu dire le législateur plutôt que ce qu'il a dit littéralement », dat, zoals het verslag aan de Koning hetwelk voorafgaat aan het koninklijk besluit van 30 maart 1936 waarbij artikel 2 sexes, thans artikel 8

van de gecoördineerde wetten, werd ingevoerd, vermeldt, heeft de wetgever enkel willen voorkomen dat kinderbijslag van loontrekkenden zou uitgekeerd worden op grond van een fictieve arbeidsovereenkomst afgesloten tussen naaste bloed- of aanverwanten; dat de rechtsverhouding inzake arbeidsovereenkomst tussen vader De Kock en zijn zonen onveranderd is gebleven; dat het voorgekomen feit de wijziging is die op 22 september 1947 aangebracht werd in het handelsregister dat sindsdien luidde als volgt: « K. De Kock en Zonen J. C. »; dat zowel vóór als na deze wijziging de zonen een loon ontvingen van de vader; dat dit feit nooit betwist werd door de Administratie van de belastingen; dat de accuratesse van dit bestuur voldoende bekend is om te mogen besluiten dat, waar het aanneemt dat er steeds een arbeidsovereenkomst bestaat heeft tussen De Kock vader en zonen, alle elementen van een arbeidsovereenkomst aanwezig zijn; dat moeilijk aan te nemen is, tenzij een verregaande nalatigheid van beroepene (thans eiseres), dat waar beroepene over controleurs beschikt die de juistheid van de aanspraken op de kinderbijslag moeten nagaan, zij van 1947 tot 1959 zonder enig voorbehoud kinderbijslag zou uitgekeerd hebben wanneer deze volgens haar niet verschuldigd was; dat deze controle nochtans gemakkelijk uit te voeren was gelet op de openbaarheid van het handelsregister; dat beroepene, na de nieuwe wijziging van het handelsregister in 1959 opnieuw aannam dat beroeper gerechtigd was in de kinderbijslag voor loontrekkenden; dat ook toen geen wijziging in de rechtsverhouding, inzake arbeidsovereenkomst tussen vader en zonen De Kock voorkwam en dat deze steeds dezelfde gebleven is, zowel vóór 1947 als na de wijziging in het handelsregister van de firma-benaming in 1947 en als na de nieuwe wijziging van het handelsregister in 1959, beschouwingen waaruit de bestreden beslissing afleidt dat het bestaan der handelsbenaming « K. De Kock en Zonen J. C. » in het handelsregister onverschillig is en de eis dienvolgens gegrond,

terwijl, ingevolge de duidelijke en preciese bewoordingen van voormeld artikel 8,e, van de gecoördineerde wetten op de kinderbijslag voor loonarbeiders het bestaan van een dienstcontract tussen familieleden enkel kan worden aangenomen op voorwaarde dat het bestaan van een vereniging van familiale aard onder deze partijen niet in het handelsregister wordt vermeld, en de bestreden beslissing, na het bestaan van deze vermelding te hebben vastgesteld, de toepassing van voormelde klare en preciese tekst niet mocht weigeren, zelfs op grond van een verwijzing naar de voorbereidende werken of de algemene bedoelingen van de wetgever;

Overwegende dat, luidens artikel 8 van de op 19 december gecoördineerde wetten op de kinderbijslag voor loonarbeiders, het bestaan van een dienstcontract tussen familieleden of aanverwanten tot de derde graad inbegrepen mag worden, indien de belanghebbenden, uit dien hoofde, aan de wetgeving betreffende de maatschappelijke zekerheid van de werknemers onderworpen zijn ofwel voldoen aan de in de bijletters a tot h van dit artikel gestelde voorwaarden, waaronder het vereiste van letter e, dit is dat het bestaan van een vennootschap van familiale aard onder de belanghebbende partijen noch in het handelsregister noch op enig door partijen gebruikt drukwerk, al dan niet uitdrukkelijk, wordt vermeld en in het algemeen dat de werkelijkheid van

de dienstverhuring door geen enkele andere omstandigheid wordt tegengesproken;

Overwegende dat eiseres de beslissing verwijt verweerder als gerechtigd te hebben beschouwd in de kinderbijslag voor loontrekkenden, wanneer nochtans, enerzijds, de belanghebbenden niet uit dien hoofde aan de wetgeving betreffende de maatschappelijke zekerheid der werknemers onderworpen zijn en, anderzijds, het bestaan van een familiale vereniging tussen verweerder en zijn vader in het handelsregister vermeld staat onder de firmabenoaming «K. De Kock en Zonen J. C.»;

Overwegende dat de beslissing op de beschouwing steunt dat gezegd artikel 8 het tegenbewijs niet uitsluit, wanneer integendeel artikel 7 van de gecoördineerde wetten, hetwelk gevallen bedoelt waarin het niet-bestaan van een contract van dienstverhuring vermoed wordt, uitdrukkelijk vermeldt dat het tegenbewijs niet is toegelaten;

Overwegende dat, zo artikel 7 weliswaar gevallen opomt waarin, zonder mogelijkheid van tegenbewijs, vermoed wordt dat er geen dienstverhuring is afgesloten tussen bloedverwanten of aanverwanten tot de derde graad, zulks niet wegneemt dat artikel 8, in de gevallen die het bedoelt en wanneer de belanghebbenden niet onder toepassing vallen van de wetgeving op de maatschappelijke zekerheid, het aannemen van het bestaan van een dienstverhuringcontract op duidelijke en gebiedende wijze afhankelijk maakt van voorwaarden en in het bijzonder van de voorwaarde dat het bestaan van een familiale vereniging noch uitdrukkelijk noch impliciet in het handelsregister wordt vermeld;

Overwegende dat de beslissing, door verweerder als gerechtigd in de kinderbijslag te beschouwen, niettegenstaande bovenbedoelde vermelding in het handelsregister die op het bestaan wijst van een familiale vereniging tussen de verweerder en zijn vader, artikel 8 van de vermelde gecoördineerde wetten geschonden heeft;

Dat het middel gegrond is;

Om deze redenen:

Vernietigt de bestreden beslissing behalve in zover zij het hoger beroep van verweerder ontvankelijk heeft verklaard;

Beveelt dat melding van dit arrest zal gemaakt worden op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing;

Veroordeelt verweerder in de kosten;

Verwijst de aldus beperkte zaak naar de Werkrechtensraad van beroep te Gent, kamer voor werklieden.

HOF VAN CASSATIE

2e Kamer. — 26 april 1965.

Voorzitter: M. Van Beirs.

Raadsheer-verslaggever: M. Legros.

Procureur-generaal: M. Hayoit de Termicourt.

Geneesheer.

1. Tuchtraad van de Orde der Geneesheren ten aanzien van tekortkomingen van een ingeschreven geneesheer. — Tekortkomingen gepleegd toen hij enkel militair arts was. — Vordering van de orde ontvankelijk.
2. Tuchtraad van de militaire tuchtoverheid tegenover een militaire arts. — Tekortkoming aan de geneeskundige plichtenleer. — Miskening van de militaire of administratieve tucht.

1. De inschrijving van de geneesheren op de lijst van de Orde onderwerpt de ingeschreven geneesheer aan de tucht van de Orde. Deze tucht heeft tot voorwerp «de regelen van de geneeskundige plichtenleer, de eer, de kiesheid en de waardigheid der leden van de Orde in de uitoefening of naar aanleiding van de uitoefening van het beroep te handhaven» (wet van 25 juli 1938, art. 4). Door haar voorwerp verschilt zij van de militaire of de administratieve tucht. Het behoort dus aan de raden van de Orde te oordelen of een tekortkoming aan de militaire of administratieve tucht niet tevens afbreuk doet aan de belangen waarvan de handhaving hun door de wet is toevertrouwd en, zo ja, ze als dusdanig te bestraffen.

Schendt de artikelen 4 en 13 van voornoemde wet de beslissing van de raad der Orde, die een tuchtrechtelijke vordering van de Orde tegen een ingeschreven geneesheer voor feiten die hij gepleegd heeft toen hij militair arts was en voordat hij op de lijst der Orde ingeschreven was, niet ontvankelijk verklaart met de enige overweging dat de wetgever de uitoefening van twee opeenvolgende tuchtrechtelijke vorderingen tegen artsen-ambtenaren en artsen-militairen heeft willen verbieden, daar deze worden be-recht door de tuchtgerechten ingesteld bij het K.B. op de bestuursvorming.

2. Wanneer een militair arts de regels van de geneeskundige plichtenleer niet is nagekomen en een sanctie oploopt van de tuchtgerechten van de Orde, is het de taak van de militaire tuchtoverheid te oordelen of de geneesheer door deze tekortkoming de regels van de militaire of administratieve tucht niet heeft miskend.

Maes H.

Gelet op de vordering die de Procureur-generaal bij dit Hof heeft ingediend overeenkomstig de artikelen 11, vijfde lid, van de wet van 25 juli 1938 tot oprichting van de Orde van geneesheren en 88 van de wet van 27 ventôse jaar VIII, en die luidt als volgt:

«Aan de Heren Voorzitter en Raadsheren van de tweede kamer van het Hof van Cassatie:

De ondergetekende procureur-generaal heeft de eer hierbij zich in het belang van de wet en overeenkomstig de artikelen 11, vijfde lid, van de wet van 25 juli 1938 tot oprichting van een Orde van Geneesheren en 88 van de wet van 27 ventôse jaar VIII, in cassatie te voorzien tegen de beslissing, op 24 november 1964 door de franstalige gemeengde raad van beroep van de Orde van Geneesheren gewezen in de zaak Henri Maes, doctor in geneeskunde, geboren op 19 juli 1911, te Tienen, woonachtig te Schaarbeek, de Jamblinne de Meuxplein, 43.

Deze in kracht van gewijsde gegane beslissing, na te hebben beslist dat de raad van de Orde van Geneesheren van Brabant de territoriaal bevoegde rechter was, verklaart de tuchtrechtelijke vordering van de Orde van Geneesheren tegen dokter Henri Maes niet ontvankelijk. Zij werd gewezen in de volgende omstandigheden.

Dokter Maes, die op de lijst van de Orde der geneesheren van Brabant ingeschreven was, heeft einde 1948 ontslag genomen als lid van de Orde en heeft het ambt van militair arts bij de in Duitsland gestationeerde Belgische strijdkrachten uitgeoefend; hij verkreeg daar de graad van luitenant-kolonel-geneesheer. Toen hij het ziekenhuis van het Belgisch Leger te Soest bestuurd, werden hem onregelmatigheden en beroepsfouten ten laste gelegd, waarover de auditeur-generaal bij het Militaire Gerechtshof een onderzoek opende. Nadat daarop een beschikking van buitenvervolginstelling

was gegeven, gebod de Minister van Landsverdediging een tuchtrechtelijke vervolging betreffende dezelfde feiten; zij eindigde met een koninklijk besluit van 29 augustus 1961 waarbij luitenant-kolonel-geneesheer Maes ambtshalve uit zijn betrekking werd ontslagen en zijn graad hem werd ontnomen.

Intussentijd en op het ogenblik dat het door de auditeur-generaal geopende onderzoek nog in gang was, verkreeg dokter Maes op 3 januari 1961, overeenkomstig artikel 2 van de wet van 25 juli 1938, zijn inschrijving op de lijst van de Orde van de franssprekende geneesheren van Brabant.

Na afsluiting van dit onderzoek en na het koninklijk besluit van 29 augustus 1961 werd een tuchtrechtelijke vordering tegen dokter Maes ingesteld voor de provinciale raad van Brabant van de Orde van Geneesheren.

Bij beslissing van 19 december 1961 strafte dit college dokter Maes met schorsing van het recht de geneeskunde uit te oefenen gedurende zes maanden.

Ter verantwoording van zijn beslissing heeft de provinciale raad de feiten laten gelden die dokter Maes te Soest had begaan toen hij aldaar het ambt van militair arts uitoefende en niet op de lijst van de Orde van Geneesheren ingeschreven was; hij stelt dat de tuchtrechtelijke vordering van de Orde wegens zulke feiten ontvankelijk is, wanneer de gevolgen ervan zich voordoen of zich verder voordoen nadat de betrokkene op de lijst van de orde ingeschreven is; hij verklaart evenwel geen rekening te houden met feiten die alleen onder de militaire tucht vallen en alleen de «deontologische tekortkomingen of fouten» te laten gelden. De beslissing stelt bovendien dat de maatregel die bij koninkl. besluit van 29 augustus 1961 tegen dokter Maes genomen is na zijn wederinschrijving op de lijst van de Orde, de beroepseer aantast.

Rechtsdoende op de hogere beroepen tegen deze beslissing heeft de gemengde franstalige raad van beroep op 24 november 1964 de beslissing gewezen, waarvan het beschikkend gedeelte, dat de tuchtrechtelijke vordering van de Orde van Geneesheren niet ontvankelijk verklaart, door de thans ingestelde voorziening bestreden wordt.

De beslissing stelt vast dat de feiten die aan dokter Maes zijn ten laste gelegd en gepleegd zijn toen deze militaire arts was en vóór dat hij op de lijst van de Orde van Geneesheren ingeschreven was, tuchtrechtelijk gesanctioneerd werden bij het koninklijk besluit van 29 augustus 1961 en beslist dat de tuchtrechtelijke vordering van de Orde van Geneesheren niet ontvankelijk is.

De gemengde raad van beroep verantwoordt die beslissing met de overweging «dat uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 25 juli 1938, inzonderheid uit de verklaringen van Minister Wauters in de vergadering van de Senaat van 2 december 1937 en uit de besprekingen waartoe die verklaringen aanleiding hebben gegeven, blijkt dat de wetgever de uitoefening van twee opeenvolgende tuchtrechtelijke vorderingen tegen artsen-ambtenaren en artsen-militairen heeft willen verbieden, daar dezen worden berecht door de tuchtgerechten ingesteld bij het koninklijk besluit op de bestuurshervorming».

Het is voorzeker juist dat zowel de memorie van toelichting van het wetsontwerp (G.H. Senaat, zitting 1936-1937, nr. 200, blz. 6 en 7) als de Minister van Volksgezondheid, de h. Wauters, in zijn verklaringen voor de Senaat op 2 december 1937 (Parlementaire Handelingen, blz. 84), verklaarden dat de militaire artsen «niet van de Orde van Geneesheren afhangen bij de uitoefening van hun openbare functies», doch alleen «bij hun private praktijk».

Maar reeds in een eerste verslag van 17 november 1937 had de Commissie van Volksgezondheid in de Senaat de stelling van de Memorie van toelichting bestreden (G. H. Senaat, 1937-1938, nr. 7, blz. 13 en 14).

In een tweede verslag van na de verklaring van Minister Wauters — genoemd aanvullend verslag van 8 december 1937 — verklaart de Commissie dat «de regelen der plichtenleer van toepassing zijn op de militaire als op de burgerlijke geneesheren», dat «niets de Raad van de Orde beletten zal elk geval van tekortkoming aan de geneeskundige plichtenleer, door een militaire geneesheer begaan, te onderzoeken», dat «deze bevoegdheid overigens onverlet laat de toepassing van een tuchtstraf door de militaire overheid, zo de tekortkoming aan de regelen der plichtenleer tevens een tekortkoming is aan de tucht» (C. St. Senaat 1937-1938, nr. 28, blz. 5 en 6).

In de Senaatsvergadering van 9 december 1937 (Parlementaire Handelingen, zitting 1937-1938, blz. 148) verwees de verslaggever, de h. Pholien, naar dit aanvullend verslag van de Commissie (het voornoemde stuk nr. 28), dat op dezelfde dag aan de leden van de Senaat was overhandigd. Minister Wauters hield niettemin opnieuw staande dat de militaire arts die een deontologische fout zou begaan bij het verzorgen van militairen, niet onder de tucht van de Orde van Geneesheren zou vallen maar onder de technische en militaire tucht (ibid., blz. 149). Deze verklaring ontmoette echter verzet zowel vanwege Senator Rolin als van de verslaggever, die aan de zienswijze van de Commissie herinnerde (ibid. blz. 150).

In een laatste verslag van de Commissie — tweede aanvullend verslag — dat dagtekent van na de goedkeuring van het ontwerp van wet in eerste lezing, leest men dat een lid, vreemd dat ten gevolge van de debatten in openbare vergadering «de bedoeling van de wetgever ten aanzien van de rechtsmacht van de raad van de Orde tegenover de legerdokters en de geneesheren der openbare besturen niet uitdrukkelijk genoeg zou zijn», het volgende amendement voorstelde:

«De bepalingen dezer wet zijn mede van toepassing op de legerdokters en op de geneesheren gehecht aan officiële besturen».

«De straffen van schorsing of verbod de geneeskunde uit te oefenen kunnen evenwel op zich zelf geen bezwaar voor de uitoefening van hun officiële betrekking, onverminderd de beslissingen door de hogere overheid te nemen.»

De Commissie was van oordeel dat het op grond van het reglement niet mogelijk was een in dit stadium van de parlementaire procedure ingediend amendement goed te keuren, maar voegde eraan toe: «Eens te meer heeft de Commissie evenwel haar eensgezindheid vastgesteld ten aanzien van de verklaring door haar verslaggever in zijn verslag (met name in het eerste aanvullende verslag) gegeven en uiteengezet in de eerste negen bladzijden van bedoeld verslag. Zij acht derhalve dat dienaangaande geen twijfel kan bestaan.» (G. St. Senaat 1937-1938, nr. 46, blz. 2 en 3). Deze vaststellingen werden andermaal door de Hr. Pholien op 23 december 1937 meegedeeld aan de Senaat alvorens het ontwerp van wet in tweede lezing werd aangenomen (Parlementaire Handelingen, blz. 284 en 285).

Het ontwerp werd naar de Kamer van Volksvertegenwoordigers gezonden en aldaar besproken in de vergadering van 1 juli 1938. De Hr. Ballet, volksvertegenwoordiger, (Parlementaire Handelingen 1937-1938, blz. 2125) maakt een zinspel op de onenigheid die in de Senaat tot uiting gekomen was tussen Minister Wauters en de verslaggever, de Hr. Pholien, omtrent

de uitlegging van artikel 2 en drukte de wens uit dat de nieuwe Minister van Volksgezondheid, de Hr. Merlot, zich daarover zou uitspreken.

De Hr. Merlot (ibid. blz. 2128) verklaarde dat « de uitlegging van het ontwerp met grote zorg in de Senaat bepaald was door de verslaggever, de Hr. Pholien, inzonderheid met betrekking tot de militaire artsen, en in de vergadering van 9 december 1937 nader was toegelicht. »

Het enige motief dat de gemengde raad van beroep inroept, kan dus de bestreden beslissing niet rechtvaardigen.

Deze vindt geen enkele steun in de tekst van de wet. Zij is bovendien in strijd met de geest ervan.

De inschrijving van de geneesheren op de lijst van de Orde onderwerpt de ingeschreven geneesheer aan de tucht van de Orde. Deze tucht heeft tot voorwerp « de regelen van de geneeskundige plichtenleer, de eer, de kiesheid en de waardigheid der leden van de Orde in de uitoefening of naar aanleiding van de uitoefening van het beroep te handhaven. » (wet van 25 juli 1938, art. 4). Door haar voorwerp verschilt zij, van de militaire of de administratieve tucht. Het behoort dus aan de raden van de Orde te oordelen of een tekortkoming aan de militaire of administratieve tucht niet tevens afbreuk doet aan de belangen waarvan de handhaving hun door de wet is toevertrouwd en, zo ja, ze als dusdanig te bestraffen, zoals, wanneer een militair arts de regels van de geneeskundige plichtenleer niet heeft nagekomen en een sanctie oploopt van de tuchtgerechten van de Orde, het de taak is van de militaire tuchtverheid te oordelen of de geneesheer door deze tekortkoming de regels van de militaire of administratieve tucht niet heeft miskend.

Door recht te doen zoals hij heeft gedaan in zijn beslissing van 24 november 1964, heeft de gemengde raad van beroep van de Orde van Geneesheren de artikelen 4 en 13 van de wet van 25 juli 1938 geschonden.

Om die redenen :

Vordert de ondergetekende procureur-generaal dat het Hof de bestreden beslissing gelieve te vernietigen in het belang van de wet, in zover zij zegt dat de tuchtrechtelijke vordering tegen dokter Maes niet ontvankelijk was; te bevelen dat van het thans gewezen arrest melding zal worden gemaakt op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing.

Brussel, de 10e maart 1965.

De Procureur-generaal,

(get.) R. Hayoit de Termicourt.

Neemt de in bovenstaande vordering aangevoerde gronden over en vernietigt, maar slechts in het belang van de wet, de bestreden beslissing in zover zij zegt dat de tuchtrechtelijke vordering tegen dokter Maes niet ontvankelijk was;

Beveelt dat van het thans gewezen arrest melding zal worden gemaakt op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing.

NOOT: In de Recueil Dalloz Sirey, Chronique, 1965, blz. 207, is een bijdrage gepubliceerd van Jean-Marie Rainaud :

« Réflexions sur l'arrêt Caro : de l'Ordre à l'ordre ou les dangers de la disparition d'un majuscule. »

Ter vergelijking met de Belgische rechtspraak weze de volgende passage geciteerd (blz. 212) : La faute consistant dans tout manquement à un devoir de l'Ordre qui nuit au bon fonctionnement du service, il semble que l'on puisse affirmer que : 1° Dans la mesure

où le service dépasse l'Ordre les membres de la profession lui échappent... Le premier principe ne soulève pas de difficultés : le Conseil d'Etat a déclaré que « les médecins hospitaliers ne peuvent être traduits devant le Conseil de l'Ordre à l'occasion des actes de leur fonction publique que par le ministre de la Santé publique » (Cons. d'Et. 7 déc. 1956, Rec. Cons. d'Et., p. 468). La qualité d'agent public l'emporte sur celle de membre de la profession.

HOF VAN CASSATIE

2e Kamer. — 10 mei 1965.

Voorzitter : M. Van Beirs.

Raadsheer-verslaggever : M. Legros.

Advocaat-generaal : M. Dumon.

Geneesheer. — Beslissing van de Raad der Orde. — Beveelt stopzetting van practijk in een gemeente. — Beperkt dus de beroepswerkzaamheid. — Beroep ontvankelijk.

Daar de beslissing van de Raad der Orde van Geneesheren die erin bestaat een geneesheer te bevelen zijn practijk in een bepaalde gemeente niet voort te zetten, zijn beroepswerkzaamheid beperkt, wat ook de grondslag ervan zij, is het beroep tegen zodanige beslissing ontvankelijk (art. 16 van de wet van 25 juli 1938).

Wilputte.

Gelet op de bestreden beslissing, op 26 mei 1964 gewezen door de franstalige gemengde raad van beroep van de Orde van Geneesheren;

Over de exceptie van niet-ontvankelijkheid, door verweerder hieruit afgeleid dat het exploit van betekening van het cassatieberoep aangeeft dat eiser zijn woonplaats heeft te Sint-Genesius-Rode, Beukenlaan 5, terwijl blijkens de bij de memorie van antwoord gevoegde inlichtingen eiser op het aangegeven adres zijn woonplaats niet heeft;

Overwegende dat verweerder niet aanvoert dat de door hem ingeroepen onregelmatigheid zijn belangen heeft geschaad;

Dat ingevolge artikel 17bis van de wet van 25 februari 1925 betreffende de rechtspleging in cassatie, in burgerlijke zaken de exceptie van niet-ontvankelijkheid niet kan worden aangenomen;

Over het middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 1317, 1319, 1320, 1322 van het Burgerlijk Wetboek, 452, 454, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, 441 van het Wetboek van strafvordering, 80, 88 van de wet van 27 ventôse, jaar VIII (18 maart 1800), op de organisatie van de rechtbanken, 2, tweede lid, van het decreet van 20 juli 1831 op de drukpers, 4, 5, 10, 11, 13, 15, 16 van de wet van 25 juli 1938 tot oprichting van de Orde van Geneesheren, 25, 26, 130, 137 van het koninklijk besluit van 23 mei 1939 tot regeling van de toepassing van de voornoemde wet van 25 juli 1938 en 97 van de Grondwet,

doordat het beroep dat eiser regelmatig heeft ingesteld tegen de beslissing van 4 juni 1963 van de raad van de Orde van Geneesheren van Brabant, volgens welke eiser « in elk geval zijn practijk niet verder mag uitoefenen te Sint-Genesius-Rode », bij de beslissing niet ontvankelijk, want zonder bestaansreden, wordt

verklaard, op grond « dat zodanig bevel geen sanctie is die op voet van de artikelen 14 en 15 van de wet van 25 juli 1938 in de aldaar voorgeschreven vorm genomen is en het niet vatbaar is voor de beroepen die op grond van artikel 16 van deze wet kunnen worden ingesteld; dat dokter Wilputte beroep zal kunnen instellen tegen de beslissing die een sanctie tegen hem zou uitspreken, indien hij vervolgd werd om geen gevolg te hebben gegeven aan het bevel dat hem zou zijn gegeven zijn praktijk te Sint-Genesius-Rode stop te zetten; dat het beroep derhalve geen bestaansreden heeft; dat diensgevolg de gemengde raad van beroep niet bevoegd is om reeds nu uitspraak te doen over de regelmatigheid van bedoeld « bevel »,

terwijl, *eerste onderdeel*, elke tuchtrechterlijke beslissing van de provinciale raad van de Orde van Geneesheren vatbaar is voor beroep, ongeacht of zij al dan niet een van de sancties, vermeld in artikelen 14 en 15 van de wet van 25 juli 1938, uitspreekt; dat in het onderhavige geval de beroepen beslissing van 4 juni 1936, volgens welke eiser « in geen geval zijn praktijk te Sint-Genesius-Rode kan voortzetten », een tuchtrechtelijk karakter vertoont; dat de beslissing derhalve, als zij het beroep niet-ontvankelijk verklaart, de in het middel aangehaalde bepalingen heeft geschonden en inzonderheid die van de wet van 25 juli 1938 en van het koninklijk besluit van 23 mei 1939.

terwijl, *tweede onderdeel*, elke beslissing van de provinciale raad van de Orde van Geneesheren altijd vatbaar is voor beroep in zover zij bestreden wordt wegens machtsoverschrijding; dat machtsoverschrijding bestaat, zodra de rechter in de uitoefening van zijn bevoegdheden een met de wet strijdige handeling verricht; dat in het onderhavige geval eiser tegen de raad van de Orde van Geneesheren als grief juist aanvoerde, zowel in zijn akte van beroep als in zijn konklusie in beroep, in de uitoefening van haar bevoegdheden een met de wet strijdige handeling te hebben verricht door eiser te bevelen een van zijn consultatieplaatsen te sluiten en in elk geval door willekeurig de plaats aan te wijzen die moet worden gesloten, en bovendien door dit bevel en deze keuze te doen steunen op het advies van de nederlandstalige raad van de Orde in Brabant, die geen rechtsmacht heeft over de eiser; dat aldus eisers beroep, dat gegrond is op machtsoverschrijding, in elk geval in zover ontvankelijk was; dat derhalve de beslissing waarbij dit beroep niet-ontvankelijk wordt verklaard, de in het middel aangehaalde bepalingen, met uitzondering van die van het Burgerlijk Wetboek, geschonden heeft,

terwijl, *derde onderdeel*, de beslissing aan de beroepen beslissing van 4 juni 1963 het tuchtrechtelijk karakter, dat haar was toegekend in de akte van beroep en in de conclusie in beroep van de eiser, niet zou hebben kunnen ontzeggen, zonder de bewijskracht van de genoemde beslissing te schenden (schending van de in het middel aangehaalde bepalingen van het Burgerlijk Wetboek).

en terwijl, *vierde onderdeel*, door haar beslissing hierop te steunen « dat dokter Wilputte eventueel beroep zal kunnen instellen tegen de beslissing die tegen hem een sanctie zou uitspreken, indien hij werd vervolgd om geen gevolg te hebben gegeven aan het bevel dat hem zou zijn gegeven zijn praktijk te Sint-Genesius-Rode stop te zetten », de bestreden beslissing eisers recht om het hem gedane bevel te betwisten afhankelijk heeft gesteld van de voorafgaande toepassing van een sanctie tegen hem en derhalve eisers recht van verdediging heeft geschonden (schending van de in het middel aangehaalde bepalingen en inzonderheid van artikel 2, tweede lid, van het decreet van 20 juli 1831 op de drukpers) :

Over het eerste en vierde onderdeel :

Overwegende dat de beslissing van de raad van de Orde van Geneesheren waartegen het beroep was ingesteld, erin bestond aan eisers te bevelen zijn praktijk te Sint-Genesius-Rode niet voort te zetten;

Overwegende dat deze beslissing, wat ook de grondslag ervan zij, de beroepsbekwaamheid van eiser beperkt;

Overwegende derhalve dat luidens artikel 16 van de wet van 25 juli 1938 eisers beroep tegen zodanige beslissing ontvankelijk was;

Dat het middel in deze onderdelen gegrond is ;

Om deze redenen :

Vernietigt de bestreden beslissing;

Beveelt dat van het thans gewezen arrest melding zal worden gemaakt op de kant van de vernietigde beslissing;

Veroordeelt verweerder in de kosten;

Verwijst de zaak naar de anders samengestelde fransstalige gemengde raad van beroep van de Orde van Geneesheren.

RAAD VAN STATE

3e Kamer. — 30 april 1965.

Voorzitter : M. Somerhausen.

Raadsheren : M.M. De Bock en Rémion.

Substituut-auditeur-generaal : Mej. Bourquin.

Commissie van Openbare Onderstand. — Voorwaarden tot aanwerving van personeel. — Prioriteitswetten.

Het staat de gemeenteraad vrij goedkeuring te onthouden aan een beslissing van de Commissie van openbare onderstand tot vaststelling van grensleeftijden, die overdreven financiële lasten kan medebrengen; zodanige beslissing miskent niet art. 8, tweede lid, van de wet van 3 augustus 1919 en 27 mei 1947 op de prioriteitsrechten.

Stad Châtelet t./ Belgische Staat (Minister van Volksgezondheid en van het Gezin).

Arrest nr. 11.208.

Gezien het op 14 mei 1964 ingediende verzoekschrift, waarbij de stad Châtelet de nietigverklaring vordert van het op 17 maart 1964 ter kennis gebracht koninklijk besluit van 15 januari 1964 houdende nietigverklaring van de beslissing van haar gemeenteraad van 30 augustus 1963, die goedkeuring had onthouden aan een beslissing van de Commissie van openbare onderstand betreffende de voorwaarden voor aanwerving in de betrekking van klerk;

Overwegende dat de Commissie van openbare onderstand van Châtelet, bij beslissing van 24 juli 1963, de voorwaarden inzake aanwerving van klerken heeft vastgesteld; dat zij onder meer heeft bepaald dat de kandidaat « ten minste 20 jaar, maar niet meer dan 35 jaar moet zijn op de dag van de benoeming; die leeftijd wordt op 40 jaar gebracht voor de prioritair bedoeld in artikel 8 van de wetten van 3-8-1919 en 27-5-1947 »; dat de gemeenteraad van Châtelet, op 30 augustus 1963, aan die beslissing goedkeuring onthield zonder een onderschei te maken tussen de diverse bepaalde voorwaarden en zonder in zijn beslissing aan te geven

waarom hij die beslissing had genomen; dat de stad Châtelet op 23 september 1963 aan de provinciegouverneur, in antwoord op diens verzoek om uitleg, liet weten dat de beslissing waaraan goedkeuring werd onthouden de financiën van de Commissie van openbare onderstand en bijgevolg ook die van de gemeente op onberaden wijze zou kunnen bezwaren want, aan de ambtenaren die op de leeftijd van vijftien jaar geen dertig jaar voor de berekening van het pensioen in aanmerking komende diensten tellen, zal een disponibiliteitswedde moeten worden uitgekeerd, welk geval zich kan voordoen omdat de grensleeftijd voor de aanwerving op veertig jaar is vastgesteld; dat de provinciegouverneur op 7 oktober 1963 de uitvoering van de gemeenteraadsbeslissing heeft geschorst; dat het koninklijk besluit van 15 januari 1964 de beslissing van de gemeenteraad van Châtelet heeft vernietigd omdat de motivering « die steunt op begrotingsoverwegingen de gemeenteraad niet ontslaat van het naleven van de bepalingen der gecoördineerde wetten van 3 augustus 1919 en 27 mei 1947 en inzonderheid van artikel 8, tweede lid »;

Overwegende dat de tegenpartij betoogt, dat het verzoekschrift niet ontvankelijk is omdat het geen middel tot nietigverklaring bevat;

Overwegende dat verzoekster, na te hebben herinnerd aan de redenen waarom zij het nodig oordeelde goedkeuring te onthouden aan de beslissing van de Commissie van openbare onderstand, schrijft: « Had het ondergeschikt bestuur de leeftijdseisen op dertig jaren vastgesteld met verhoging van vijf jaar voor de prioritairen, dan waren de rechten van die prioritairen even goed gevrijwaard geweest »; dat zij derhalve betoogt, dat het koninklijk besluit, door zich ter motivering van zijn beslissing te beroepen op schending van de prioriteitswetten en inzonderheid van artikel 8, tweede lid, juridisch onjuist gemotiveerd is; dat het verzoekschrift ontvankelijk is;

Overwegende dat artikel 8 van de wet van 3 augustus 1919 en 27 mei 1947 in het eerste en tweede lid bepaalt:

« Deze wet laat de bij de wetten en reglementen gestelde toelatingsvereisten inzake openbare betrekkingen volkomen onverlet.

» Evenwel wordt de maximum-grensleeftijd opgevoerd met vijf jaar voor de kandidaten die op de prioriteitslijsten 1-1°, 2, 3 en 4 voorkomen »;

dat de Commissie van openbare onderstand krachtens artikel 8, eerste lid, de maximum-grensleeftijd kan bepalen welke zij meest dienstig acht voor de te begeven betrekking; dat zij, krachtens artikel 8, tweede lid, die grens moet verhogen met de vijf jaar welke zijn voorgeschreven voor prioritairen van de daarin vermelde lijsten; dat artikel 8, tweede lid, niet geschorst wordt als de maximum-grensleeftijd zo wordt vastgesteld, dat weinig of zelfs geen prioritairen in de voorwaarden verkeren om tot klerk te worden benoemd; dat bedoeld artikel 8, tweede lid, slechts een tijdelijke bepaling is; dat de daarin bepaalde verhoging van de grensleeftijd slechts wordt toegepast tot de door de bevoegde overheid vastgesteld maximum-grensleeftijd; dat het de gemeenteraad vrijstaat goedkeuring te onthouden aan een beslissing van de Commissie van openbare onderstand tot vaststelling van grensleeftijden, die overdreven financiële lasten kan medebrengen; dat zodanige beslissing artikel 8, tweede lid, van de wet van 3 augustus 1919 en 27 mei 1947 niet mist; dat het bestreden koninklijk besluit, waar het de beslissing van de gemeenteraad vernietigt wegens schending van bedoeld artikel 8, tweede lid, juridisch onjuist en niet naar eis van artikel 87 van de gemeentewet gemotiveerd is; dat het middel gegrond is.

Besluit:

Artikel 1:

Het koninklijk besluit van 15 januari 1964 houdende nietigverklaring van de beslissing van 30 augustus 1963 van de gemeenteraad van de stad Châtelet, is vernietigd.

HOF VAN BEROEP TE GENT

5e Kamer. — 26 april 1965.

Voorzitter: M. Maraite.

Raadsheren: M.M. Le Fèvre de Ten Hove en Moerenhout.

Advocaat-generaal: M. Versée.

Advocaten: Mrs. Van Staey en Guily.

Scheidsrechterlijk beding. — Scheidsrechterlijke overeenkomst. — Weigering van de scheidsrechter zijn opdracht uit te voeren. — Hypothese door het geldige en niet-verzaakte scheidsrechterlijk beding geregeld. — Onbevoegdheid van de gewone rechtbanken.

Een scheidsrechterlijk beding, waarvan de geldigheid niet wordt betwist en dat door partijen niet bij gemeen overleg werd verzaakt, maakt de gewone rechtsmachten onbevoegd om kennis te nemen van de betwistingen die er het voorwerp van uitmaken. Deze onbevoegdheid blijft bestaan wanneer de gekozen scheidsrechter weigert zijn opdracht volledig uit te voeren en het scheidsrechterlijk beding ook in dat geval een regeling heeft bepaald. Deze regeling moet nageleefd worden. Uit een gebrek aan vrijwillige medewerking van één der partijen kan niet de weigering worden afgeleid het scheidsrechterlijk beding uit te voeren, die zou moeten gelijkgesteld worden met een verzaking of een wettelijke grond zou uitmaken om de scheidsrechterlijke overeenkomst te verbreken.

Elewaut t/ Speleman.

Gehoord partijen in hun middelen en besluiten;

Gezien de stukken o.m. de expedities van de aangevochten vonnissen verleend door de Rechtbank van koophandel te Sint-Niklaas respectievelijk op 9 juli 1963 en 17 september 1963;

Overwegende dat het beroep regelmatig is naar tijd en vorm;

Overwegende dat appellant als aannemer en geïntimeerde als bouwheer in mei 1960 een contract van aanneming van werken hebben aangegaan, uit te voeren overeenkomstig de bepalingen van een kohier van lasten waarvan het artikel 10 een scheidsrechterlijk beding vormt waarbij partijen zich verbonden aan een « expert-scheidsrechter » waarvan de beslissing « onherroepelijk is en aanvaard wordt door de partijen zonder beroep of verbreking » te onderwerpen: « elke beslissing en gelijk dewelke (hoedanigheid van materialen, toepassing van het lastenboek, deugd der werken, enz... deze opsomming is onbeperkt) »;

Overwegende dat moeilijkheden in verband met de uitvoering van het aannemingscontract tussen partijen gerezen zijnde, op 6 juni 1961 een overeenkomst gesloten werd tussen geïntimeerde « voor wie optreedt en zich sterk maakt Mr. Pierre Guily advocaat » en appellant, waarbij, bij toepassing van art. 10 van het lastenkohier, overeengekomen werd de tussen par-

tijen ontstane betwistingen te doen beslechten door de heer Jozef Van Coillie, ingenieur-architect, die als opdracht kreeg: «de werken te beschrijven, meer bepaald de bezetwerken en het kurkbeton, de gebeurlijke gebreken, hun oorzaak, de kosten en de duur van de herstellingen te bepalen en voor zover de gebreken niet zouden kunnen verholpen worden, de blijvende minderwaarde te bepalen, de rekeningen tussen partijen op te stellen en de andere gebeurlijke vragen van de partijen te beantwoorden»;

Overwegende dat de heer Van Coillie op 8 februari 1963 zijn scheidsrechterlijke beslissing nam; dat hij echter sub 5° van deze beslissing voor recht verklaarde: «Dat wij ons onbevoegd verklaren om uit te maken of de factuur van 7 december 1960 al dan niet uitbetaald werd en alzo de eindafrekening niet kunnen opmaken»; dat, zoals de eerste rechter overweegt, heer Van Coillie aldus weigerde zijn opdracht volledig te vervullen (wanneer de scheidsrechter zich «onbevoegd» verklaart bedoelt hij blijkbaar niet dat de betwisting niet onder zijn jurisdictie valt, doch dat hij niet de nodige juridische kennis heeft om ze op te lossen);

Overwegende dat naar aanleiding van deze scheidsrechterlijke uitspraak geïntimeerde vóór de Handelsrechtbank een eis stelde strekkende tot de veroordeling van appellant om hem te betalen:

- de som van 23.245 fr., waarmede volgens de scheidsrechter de aannemingsprijs moet worden verminderd,
- de som van 4.500 fr. voor kosten welke de scheidsrechter ten laste van appellant legt,
- de som van 7.000 fr. «ten titel van vergoeding wegens hinder en genotsderving tijdens de duur der herstellingen»,
- de verwijlntresten op de eerste twee bedragen vanaf 6 juni 1961 datum van de benoeming van de scheidsrechter,
- de gedingskosten;

Overwegende dat een scheidsrechterlijk beding waarvan de geldigheid niet wordt betwist, ten ware partijen het bij gemeen overleg zouden hebben verzaakt, de gewone rechtsmacht onbevoegd maakt om van de betwistingen die er het voorwerp van uit maken te kennen;

Overwegende dat het feit dat de heer Van Coillie zijn beslissing niet binnen de termijn van drie maand voorzien bij art. 1007 W.B.R. heeft genomen en het feit dat hij weigerde zijn opdracht volledig te vervullen zekere vraagpunten doen rijzen nopens de wijze waarop moet geprocedeerd worden om aan de betwistingen tussen partijen een definitieve oplossing te geven;

dat volgens appellant de scheidsrechterlijke beslissing van de heer Van Coillie nietig is en dat er dient overgegaan te worden tot de benoeming van een nieuwe scheidsrechter gelast over de zaak in haar geheel uit te spreken;

dat volgens het bestreden vonnis dd. 9 juli 1963 toepassing diende gemaakt te worden van hetgeen werd voorzien in het scheidsrechterlijk beding: «in geval van overlijden of van weigering» van de benoemde scheidsrechter er een nieuwe scheidsrechter diende benoemd te worden door «de vrederechter van het kanton», zoals in het scheidsrechterlijk beding bepaald, op vraag van beide partijen en met de beperkte opdracht alleen «het overblijvend rechtsprobleem op te lossen»;

Maar overwegende dat, welke ook de te volgen procedure was, de gewone rechtsmacht, hoe dan ook, niet bevoegd was om zelf in plaats van een scheidsrechter,

zoals door de partijen gewild, over de bestaande betwistingen uitspraak te verlenen; dat zulks waar is zolang niet bewezen wordt dat beide partijen de scheidsrechterlijke overeenkomst hebben verzaakt;

Overwegende dat appellant vóór de eerste rechter in limine litis heeft verklaard en sindsdien heeft staande gehouden dat hij het scheidsrechterlijk beding niet verzaakt;

Overwegende evenwel dat de eerste rechter van oordeel is dat de daden van appellant zijn woorden tegen spreken, waar hij in werkelijkheid aan obstructie doet omdat de beslissing van de heer Van Coillie voor hem niet gunstig uitviel, vermits appellant geen gebruik heeft willen maken van de hem bij vonnis dd. 9 juli 1963 gegunde gelegenheid om in gemeen overleg met geïntimeerde een nieuwe deskundige te laten aanstellen door de vrederechter met een opdracht beperkt tot het oplossen van het «overblijvend rechtsprobleem»; dat, volgens de eerste rechter de obstructie die hij aan appellant verwijt de verbreking van de scheidsrechterlijke overeenkomst wettigt, dewelke verbreking hij dan ook uitspreekt;

Maar overwegende dat de stelling door appellant aangenomen geenszins gelijk staat met de weigering het scheidsrechterlijk beding uit te voeren; dat appellant, met de geldigheid van de scheidsrechterlijke uitspraak van de heer Van Coillie te betwisten en met te weigeren in te gaan op de uitnodiging van de eerste rechter om in gemeen overleg met geïntimeerde de benoeming te vragen van een nieuwe scheidsrechter met een opdracht beperkt tot de juridische betwisting waarover de heer Van Coillie niet had uitgesproken niets anders deed dan een rechtmatig gebruik maken van zijn recht tot verdediging van de door hem aangenomen stelling, hierboven uiteengezet; dat de houding van appellant geenszins een weigering vormt om het scheidsrechterlijk beding uit te voeren, niet kan gelijkgesteld worden met een impliciete verzaking van het scheidsrechterlijk beding en geen wettelijke grond uitmaakt om de scheidsrechterlijke overeenkomst verbroken te verklaren; dat de eerste rechter dan ook niet bevoegd was om in plaats van een scheidsrechter de gerezen betwistingen te beslechten;

Om die redenen,

Het Hof,

Gelet op artikel 24 van de wet van 15 juni 1935;

Gehoord ter openbare terechtzitting substituit-procureur-generaal Vandermeersch in zijn advies;

Verklaart het beroep ontvankelijk en gegrond;

Doet de aangevochten vonnissen teniet en opnieuw wijzend;

Verklaart de gewone rechtsmachten onbevoegd om kennis te nemen van de eis die krachtens de scheidsrechterlijke overeenkomst tussen partijen gesloten aan een scheidsrechter moet onderworpen worden;

Veroordeelt geïntimeerde tot al de kosten van beide aanleggen;

Beveelt de afscheiding der kosten op het hoger beroep gevallen ten bate van pleitbezorger Dubois, die ter terechtzitting van heden bevestigt het grootste deel ervan te hebben voorgeschoten.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

CORRECTIONELE RECHTBANK TE LEUVEN

3de Kamer. — 4 februari 1965.

Voorzitter : M. Rubbrecht.

Openbaar Ministerie : M. Geyskens.

Advocaten : Mrs. Hoschet, Bosmans en De Raeymaeker.

Aansprakelijkheidsverzekering (motorvoertuigen). — Verdachte beweert dat het ongeval te wijten is aan de fout van een onbekend gebleven derde bestuurder. — Tussenkomen van het Gemeenschappelijk Motorwaarborgfonds voor de strafrechter. — Niet ontvankelijk.

Wat betreft het recht om in het strafproces tussen te komen, moet het Gemeenschappelijk Motorwaarborgfonds worden gelijkgesteld met een verzekeraar; daar de verzekeraar niet mag tussenkomen als de burgerlijke vordering niet tegen de verzekerde is gericht, mag het Waarborgfonds het evenmin in een geval waarin wordt beweerd dat het ongeval te wijten is aan een derde bestuurder, die onbekend is gebleven en niet in het proces werd betrokken.

Trekker en de Belgische Staat t./ De Clerck en Gemeenschappelijk Motorwaarborgfonds.

De Rechtbank, beslissende op tegenspraak;

Overwegende dat het feit gekwalificeerd moet worden als volgt :

Onopzettelijk, door gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg, maar zonder het oogmerk om de persoon van een ander aan te randen, slagen of verwondingen toegebracht te hebben aan Trekker Victor;

I. Over de tussenkomen van het Gemeenschappelijk Motorwaarborgfonds :

Overwegende dat het Gemeenschappelijk Motorwaarborgfonds, vertegenwoordigd door Mr. P. De Raeymaeker, die houder is van de stukken, ter terechtzitting van 28 januari 1965 verklaard heeft vrijwillig in het proces tussen te komen;

Overwegende dat deze tussenkomen partij geen schriftelijke besluiten heeft neergelegd, maar de reden van haar tussenkomen mondeling heeft toegelicht; dat de beklagde immers als verweer heeft ingeroepen dat zijn uitwijken naar links waarbij hij een reglementair naar links afslaan bromfiets heeft geraakt, veroorzaakt werd door de abnormale beweging van een tegenligger, die onmiddellijk van de plaats is verdwenen en onbekend is gebleven; dat het Gemeenschappelijk Motorwaarborgfonds, thans in het proces wil tussenkomen omdat het eventueel aangesproken zou kunnen worden om aan de bromfietser die zich burgerlijke partij heeft gesteld zekere schadeposten te vergoeden;

Overwegende dat het Gemeenschappelijk Motorwaarborgfonds, al is het geen verzekeraar die valt onder de begripsbepaling die art. 1 van de wet van 1 juli 1956 van de verzekeraar geeft, niettemin met deze laatste gelijkgesteld moet worden wat betreft het recht om in het strafproces tussen te komen (Brussel, 21 december 1962, Pas., 1963, II, 98);

Dat het Gemeenschappelijk Motorwaarborgfonds echter geen aanspraak kan maken op ruimere rechten dan diegene die aan een gewone verzekeraar toekomen;

Overwegende dat het recht tot tussenkomen van de verzekeraar beperkt is tot het geval dat de vordering tot herstelling van de door een motorrijtuig veroorzaakte schade « tegen de verzekerde » is ingesteld voor het strafrecht (art. 9 vierde lid van voormelde wet); dat tussenkomen dienvolgens verboden is zolang de vordering tot schadevergoeding niet tegen die ver-

zekerde is ingesteld en a fortiori wanneer hij niet persoonlijk als partij in het strafproces is betrokken; dat de tussenkomen van het Gemeenschappelijk Motorwaarborgfonds ter zake dus niet ontvankelijk is, zoals de tussenkomen van een gewone verzekeraar het onder dezelfde omstandigheden zou zijn;

Overwegende dat de tussenkomen partij hierdoor geen enkele schade kan lijden; dat, om het even wat de Rechtbank zou beslissen, het vonnis nooit ingeroepen zou kunnen worden tegen de thans nog onbekende motorrijder noch tegen het Gemeenschappelijk Motorwaarborgfonds zelf; dat de burgerlijke rechter, voor wie de thans tussenkomen partij zou kunnen worden gedagvaard, geen enkele bindende beslissing tegenover die partij in het strafvonnis zou vinden en volkomen vrij over een dergelijke eis zou kunnen oordelen;

II. Over de grond van de zaak :

Overwegende dat de oorzaak van het ongeval ligt in de overdreven snelheid van de beklagde op een hem als zeer gevaarlijk bekend kruispunt in de stad Leuven; Overwegende dat de te lastelegging bewezen is;

.....

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE BRUSSEL

7e Kamer. — 23 oktober 1963.

Voorzitter : M. P. Van Dijk.

Referendaris : M. J. Verdoodt.

Advocaten : Mrs. J. Van Hoof en H. Persoons.

Verzekeringen. — Verzekeringspolis « stoffelijke schade » voor motorvoertuigen.

1. Geen interpretatie van klare en duidelijke bewoordingen. — Wet der partijen.
2. Uitdrukkelijke vermelding van het grondgebied tot hetwelk de dekking zich uitstrekt. — Uitsluiting van al de andere landen of verbindingswegen.
3. Speciale dekking waarvan de premie in verhouding met wel bepaalde en beperkte risico's wordt berekend.

1. De klare en duidelijke bewoordingen van een contract zijn niet voor interpretatie vatbaar en maken, overeenkomstig artikel 1134 B.W., de wet der partijen uit.

2. Waar een polis « stoffelijke schade » uitdrukkelijk melding maakt van het grondgebied waartoe de dekking zich uitstrekt (terzake België, het Groot-Hertogdom Luxemburg en West-Duitsland), zijn al de andere landen of verbindingswegen uitgesloten — welke ook de toestand van deze landen of wegen zijn —, zodat kwestieuze verzekering niet kan worden ingeroepen voor een ongeval, dat zich op de autobaan Hannover-West Berlijn — hetzij op het grondgebied van Oost-Duitsland — voordeed.

3. Zulke polis voorziet immers een speciale dekking, die los staat van de burgerlijke aansprakelijkheid en waarvan de premie wordt berekend in verhouding met wel bepaalde en beperkte risico's, dewelke ongetwijfeld in de oostelijke zone van Duitsland — omwille van de aldaar geldende speciale reglementeringen — veel groter zijn.

4. Indien de verzekerde van de dekking had willen genieten op het deel van het grondgebied, dat hij moest overschrijden om West-Berlijn te bereiken, had hij zulks uitdrukkelijk moeten melden en bedingen.

Zo de polis de autobaan Hannover-Berlijn niet uitdrukkelijk uitsluit — wat trouwens niet is vereist

— begrijpt ze deze baan ook niet expliciet, hetgeen enkel van belang is.

Keller t/ N.V. «Minerve».

Gezien het geboekt exploit van rechtsingang d.d. 11/1/1963, evenals de door beide gedingvoerende partijen genoemen zittingskonclusiën;

Overwegende dat de vordering er, in hoofdde, toe strekt verweerster te doen veroordelen tot betaling aan eiser van de som van 194.180 frank, ter vergoeding van de schade die aan eisers vrachtwagen ingevolge een verkeersongeval op 3/6/1962, op de autobaan Hannover - Berlijn, werd toegebracht, eis gesteund op de tussen partijen gesloten verzekeringspolis «stoffelijke schade» d.d. 5 januari 1961;

Overwegende dat de dekking van kwestieuze polis uitdrukkelijk tot België, het Groot-Hertogdom Luxemburg en West-Duitsland werd beperkt, terwijl gezegd ongeval zich op het grondgebied van Oost-Duitsland voordeed;

Overwegende dat de bewoordingen van het verzekeringscontract klaar en duidelijk zijnde, voor geen interpretatie vatbaar zijn en de wet der partijen uitmaken, overeenkomstig artikel 1134 B.W.;

Dat zo de eiser van de dekking had willen genieten op het deel van het grondgebied van Oost-Duitsland, dat hij moest overschrijden om naar West-Berlijn te reizen, hij zulks uitdrukkelijk had moeten vermelden en bedingen, quod non;

Dat immers de berekening van de premie voor kwestieuze dekking rechtstreeks afhankelijk is van de draagwijdte van het gelopen risico, hetwelk ongetwijfeld in de oostelijke zone van Duitsland — omwille van de aldaar geldende speciale reglementeringen — veel groter is;

Dat niettemin volgens verweerster, eiser — dewelke zulks niet ontkent — haar nooit van vervoer naar West-Berlijn sprak, zodat ook nooit kon worden overeengekomen de tocht door Oost-Duitsland door de verzekering te dekken;

Overwegende anderzijds — zoals verweerster terecht onderstreept — dat eiser, dewelke zulks niet betwist, nooit drager was van een groene kaart waarbij dekking in Oost-Duitsland was voorzien;

Overwegende, ten slotte, dat zo de polis de autobaan Hannover-Berlijn niet uitdrukkelijk uitsluit — wat trouwens niet is vereist — ze deze baan ook niet uitdrukkelijk in de tekst vermeldt, hetgeen enkel van belang is;

Overwegende dat de vordering, in deze omstandigheden, alle grond mist;

Om deze redenen :

De Rechtbank,

Gelet op artikels 4 en volgende der wet van 15 juni 1935;

Op tegenspraak beslissende en alle andere conclusiën als ongegrond verwerpende;

Verklaart de eis onvankelijk, doch ongegrond;

Wijst hem als dusdanig af en veroordeelt eiser tot de kosten, heden begroot op dertig frank.

NOOT: Voorstaand vonnis werd, bij arrest gewezen door de 6de Kamer van het Hof van Beroep te Brussel in dato 9.6.1964, bevestigd.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE KORTRIJK

Kortgeding. — 6 februari 1964.

Voorzitter : M. J. Meersseman.

Referendaris : M. M. Vandekerckhove.

Advocaten : Mrs. C. Gits en W. Lietaer.

Merk. — Naam. — Onderscheid. — Oneerlijke mededinging. — Namaak van een handels- of een fabrieksmerk. — Geen vordering tot ophouding voor de voorzitter van de rechtbank van koophandel op grond van het K.B. van 23 december 1934.

De naam is de aanduiding waaronder een onderneming wordt gedreven. Het merk is een kenteken dat dient tot het onderscheiden van iemands fabriek- of handelswaren van die van anderen.

Wanneer de oneerlijke mededinging bestaat in het namaken van een handels- of fabrieksmerk, is de voorzitter van de rechtbank van koophandel, zetelend als in kortgeding, niet bevoegd om te oordelen over een eis tot ophouding gesteund op het K.B. van 23 december 1934.

«GmbH. Jacobi» en Delmote t./ Verhoest.

Gezien de daging van 14 november 1963, waarbij ieder van de twee eisers jegens ieder van de vier gedaagden vordert dat hun zou verboden worden bij de verkoop en verhandeling van hun zaaimachines en andere produkten de naar «Jacob», «Jacobis», «Jacobi» of om het even welke andere met «Jacob» verwarringstichtende benaming te gebruiken, te griffen, te drijven of te schilderen op hun produkten of drukwerken, kosten aan verweerders;

Gehoord de beide partijen in hun middelen en besluiten;

Overwegende dat vaststaat en niet wordt betwist dat de GmbH. sinds zeer lange tijd zaaimachines vervaardigt onder de benaming «Jacobi» en als dusdanig internationaal is bekend;

dat de GmbH. aan de tweede eiser toeliet deze zaaimachines voor België te maken en onder de naam «Jacobi» te verspreiden;

Overwegende dat insgelijks vaststaat dat de verweerders jarenlang hun zaaimachines te koop hebben aangeboden onder de benaming «Jacobys» of «Jacob» en voor deze aldus benaamde machines publiciteit hebben gemaakt;

Overwegende dat de verweerders in rechte betogen dat de benaming «Jacobi» een merk is en de eis dienvolgens onontvankelijk is omdat geen van de eisers de deponering van het merk bewijst;

Overwegende dat de eisers staande houden dat het hier niet gaat om een merk maar om een handelsnaam zodat het voorgaande niet toepasselijk is;

Overwegende dat de rechtbank de eisers attent maakt op het volgende motief van hun daging: «Aangezien sedert onheugelijke tijden eerste verzoekster zaaimachines met internationale faam vervaardigt, waarop zij haar maatschappelijke benaming «Jacobi» als merkteken grift, om de herkomst van het fabrikaat aan te duiden en het van andere toestellen te onderscheiden»;

Overwegende dat een merk is een kenteken dat dient tot het onderscheiden van iemands fabriek- of handelswaren van die van anderen, kenteken dat geen aanduiding van soort of kwaliteit mag zijn, op de waar of op de verpakking of op beide is aangebracht (vorm

of kleur van het voorwerp zelf of van zijn verpakking zijn geen merk);

dat als merk kan dienen ieder kenteken dat voldoende onderscheidend vermogen bezit ten aanzien van de herkomst van de waar, dus zowel een of meer woorden als een afbeelding;

dat het merk aldus de waar individualiseert, het publiek op het merk kan afgaan om de door hem begeerde waar te kopen en de rechthebbende er zeker van is dat de moeite en kosten, zowel aan de waar als aan de reclame besteed, hem ten goede zullen komen;

dat fabrieksmerken en handelsmerken bestaan, fabrieksmerk onderscheidt de waar die afkomstig is van een bepaalde producent, het handelsmerk de waar welke het eerste onder een bepaald merk door een handelaar in het verkeer is gebracht;

dat de bepalingen door het Verslag aan de Koning, dat het K.B. nr. 90 van 29 januari 1935 voorafgaat, in dezelfde zin zijn opgesteld: «Het fabrieksmerk is het merk waardoor de fabrikant aan zijn voortbrengselen een eigen karakter geeft; het handelsmerk is het merk waarmee de handelaar zijn afgewerkte artikelen bekleedt vooraleer deze aan de verbruiker over te maken»;

Overwegende dat een onderscheid dient gemaakt te worden tussen merk en naam;

dat de naam is de aanduiding waaronder een onderneming wordt gedreven,

dat het merk daarentegen dient ter onderscheiding van de verhandelde waar;

dat een naam echter kan worden gebruikt als merk voor de door de onderneming geproduceerde of in het verkeer gebrachte waren;

dat het principiële verschil echter blijkt bij de doorverkoop: de tussenhandelaar zal de waar onder dezelfde naam verkopen omdat die naam een merk is zonder dat hij daarmee die naam tevens gebruikt als naam van zijn onderneming;

Overwegende dat de rechtbank hier klaarblijkelijk voor een merk staat zodat daaruit twee vragen voortvloeien:

- 1) is de voorzitter als in kortgeding bevoegd?
- 2) is de eis ontvankelijk?

Overwegende dat wij onze bevoegdheid ambtshalve moeten onderzoeken;

Overwegende dat er in de rechtspraak betwisting bestaat over de bevoegdheid van de voorzitter der rechtbank van koophandel, zetelend zoals in kortgeding, wanneer bij toepassing van het K.B. nr. 55 van december 1934, tot bescherming tegen daden van oneerlijke mededinging, de beteugeling van dergelijke oneerlijke mededinging gevraagd wordt, mededinging bestaande in het namaken van een handels- of fabrieksmerk of een octrooi;

dat de rechtbank van koophandel te Gent, 6 december 1951, R.W. 15 juni 1952, kol. 1698, zich daartoe bevoegd verklaart, terwijl de rechtbank van koophandel Antwerpen, 12 januari 1952, R.W. eodem loco, kol. 1701, zich onbevoegd verklaart;

Overwegende dat het arrest van cassatie van 16 maart 1939, Pas. 1939, I, 150, beslist heeft dat de vorderingen die steunen op namaking van een merk, buiten de bevoegdheid vallen van de voorzitter, rechtsprekend zoals in kortgeding;

dat de rechtbank, op grond van de argumentatie van Procureur-Generaal Cornil en van het Hof van Cassatie, alsmede op grond van de rechtszekerheid waartoe arresten van cassatie hoofdzakelijk bijdragen, zich bij de onbevoegdheid aansluit (contra: P. Eeckman's hoofdartikel, R.W. 1963-64, 993);

Overwegende bovendien dat het eerste gevolg van de deponering is: zij is volstrekt nodig opdat de eigenaar van het merk een vordering zou kunnen instellen tegen derden wegens feiten die zijn eigendomsrecht krenken zodat bij niet-deponering een eis wegens namaking van het merk of wegens oneerlijke mededinging door nabootsing van een merk niet ontvankelijk is (Vandeputte, Nijverheidsrecht, 1938, blz. 5 4en 55 met rechtspraak in noot I van blz. 55);

Om deze redenen:

Wij, J. Meersseman, Voorzitter van de Rechtbank van Koophandel van het rechtsgebied Kortrijk, zetelend zoals in kortgeding, bijgestaan door de Referendaris Michiel Vandekerckhove,

Verklaren ons onbevoegd en voor zoveel als nodig de eis onontvankelijk, kosten aan de eisers;

Verklaren dit bevelschrift uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande elke voorziening en zonder borgstelling.

VREDEGERECHT TE BRECHT

18 maart 1965.

Plaatsvervangend rechter: M. Albers.

Advocaten: Mrs. Roland, Lebacqz en Pallemarts loco Van Put.

Aansprakelijkheid. — Wegenis. — Verplichting tot onderhoud. — Verplichting tot signalisatie van wegbelemmeringen. — Aansprakelijkheid van Staat en gemeente.

Al kan men van de Staat niet eisen dat hij alle belemmeringen van de wegen waarover hij het beheer heeft, tegelijk en onmiddellijk wegneemt, en men derhalve mag zeggen dat een reeds bestaande verzakking, die door borden was aangeduid en die bijna plots een onoverkomelijke hindernis voor het verkeer is geworden, een geval van overmacht uitmaakt ten overstaan van de bij de Staat berustende plicht tot onderhoud, moet de Staat niettemin verantwoordelijk worden gehouden voor de schadelijke gevolgen van een ongeval dat door de verzakking is veroorzaakt, als hij nagelaten heeft de verslechtering van de toestand, waarvan hij op de hoogte was, afdoende te signaleren, in casu door een deel van de weg te sluiten voor het verkeer. Bij verzuim van de Staat die verplichting tot signalisatie na te komen, is de gemeente ertoe gehouden het nodige te doen, zodat ook haar verzuim haar aansprakelijk maakt.

Hendrickx t./ Belgisch Staat, Minister van Openbare Werken en Gemeente Oostmalle.

Overwegende dat de eis van aanlegger er toe strekt eerste en tweede verweerder te doen veroordelen om hoofdelijk, solidair minstens de ene bij gebreke aan de andere de som van 4.625,— fr. met vergoedende en gerechtelijke intresten te betalen aan aanlegger wegens vergoeding van schade die aanlegger aan zijn autovoertuig zou opgelopen hebben door de fout van eerste en/of tweede verweerder;

Overwegende dat het vaststaat dat genoemde auto schade heeft geleden ter gelegenheid van kwestieus

verkeersongeval en dat het bedrag der schade niet betwist wordt;

Overwegende dat aanlegger aan de Rijkswacht verklaarde tegen een snelheid van 30 km. per uur in een wegverzakking te zijn terecht gekomen, waardoor de onderkant van zijn wagen werd beschadigd;

Overwegende dat, volgens de Rijkswacht op 74,60 m. vóór die verzakking een verkeersbord reglementair was aangebracht dat een maximum snelheid van 30 km. per uur toeliet;

Overwegende dat aanlegger daar ter plaatse dus 30 km. per uur mocht rijden en het niet opgaat aan aanlegger te verwijten, zoals tweede verweerder doet, dat hij zijn snelheid niet tot het minimum heeft beperkt;

Overwegende dat het rijden met kruislichten bij een snelheid van 30 km. per uur ons zeer normaal voorkomt; dat het verwijt op dit punt van tweede verweerder aan aanlegger evenmin gerechtvaardigd is;

Overwegende dat dan ook uit geen enkel element der zaak af te leiden valt dat aanlegger enige fout zou begaan hebben;

Overwegende anderzijds dat nergens uit het straf-dossier kan opgemaakt worden dat andere automobilisten door de kwestieuze wegverzakking schade zouden ondervonden hebben vóór dat aanlegger ter plaatse kwam;

Overwegende dat de rijksweg Antwerpen - Turnhout een vrij drukke verkeersader is (o.a. met aansluiting op Nederland);

Overwegende dat het niet aan te nemen is dat op zulke weg maar gedurende een dag of zelfs enkele uren, een verzakking bestond, zo erg dat geen enkele auto er bij de minste vaart zonder schade overheen kon, zonder dat de bevoegde overheden enige tegenmaatregel zouden genomen hebben;

Overwegende dus dat die verzakking, die wel al enige tijd tevoren was ontstaan vermits zij reeds door verkeersborden was aangeduid, toch bijna plotseling een onoverkomelijke hindernis is geworden;

Overwegende dat eerste verweerder dan ook terecht opmerkt dat deze plotselinge gebeurtenis een geval van overmacht uitmaakte ten overstaan van de verplichting tot onderhoud, die bij de Staat berust;

Overwegende dat men inderdaad niet redelijkerwijze kan verlangen van de Staat dat hij alle wegbelemmeringen overal in het land tegelijk en onmiddellijk wegneemt;

Overwegende echter dat wat de verplichting tot signalisatie betreft, de zaken beslist anders liggen;

Overwegende dat de ter plaatse en ten tijde van het ongeval bestaande signalisatie zonder twijfel onvoldoende was;

Overwegende dat dit op overtuigende wijze bewezen is door het feit dat de beide wachtmeesters van de Rijkswacht, die zeer kort na het ongeval ter plaatse kwamen en ook met de onderkant van hun auto de grond raakten, verklaarden dat het afsluiten van dit weggedeelte zich opdrong, hetgeen de plaatselijke kantonnier dan ook onmiddellijk deed (cfr. strafdossier p.v. n° 2354 dd. 16/3/1963);

Overwegende dat de « verkeersbelemmeringen moeten worden gesignaleerd... door de overheid die het beheer van de openbare weg heeft, wanneer het een belemmering betreft die niet te wijten is aan de daad van een derde » (art. 113 wegcode);

Overwegende dat in casu eerste verweerder wel zeker het beheer heeft over kwestieuze weg en dus in hoofdorde de verplichting had tot afdoende signalisatie, dit in strijd met de bewering dienaangaande van eerste verweerder in zijn besluiten;

Overwegende dat aanlegger terecht opmerkt dat de

gemeente gehouden is voor de vereiste signalisatie te zorgen, wanneer de staat dit nalaat te doen (cfr. « Handboek Wetgeving Wegverkeer » uitg. 1962 door Verenigde verzekeren o.a. p. 327);

Overwegende dat de Staat en/of de gemeente op de hoogte waren van kwestieuze verzakking, gezien de reeds aangebrachte drie verkeersborden; dat minstens één van beide overneden genouden was de eventuele verslechtering van die toestand op een zo belangrijke openbare weg van nabij te blijven volgen;

Overwegende dat ook de Staat en de Gemeente moeten verondersteld worden door radio, pers en televisie te zijn ingelicht over de gevaren van een snel intredende dooi;

Overwegende dat het euvel in kwestie ten overstaan van de verplichting tot signalisatie (in casu: afsluiten van het verzakte weggedeelte) geenszins als onverwacht, d.i. als onvoorzienbare gebeurtenis kan beschouwd worden in hoofde van verweerders;

Overwegende dat dus beide verweerders, minstens de ene bij gebreke aan de andere, de fout begaan hebben om niet bijtijds de voldoende signalisatie te hebben aangebracht en dus verantwoordelijk zijn voor de schade voortvloeiend uit dit verzuim;

Om deze redenen:

Verklaren de eis van aanlegger ontvankelijk en gegrond;

Dienvolgens veroordelen eerste en tweede verweerder solidair om aan aanlegger te betalen de som van 4.625 fr. te vermeerderen met de vergoedende intresten te berekenen sinds 15 maart 1963;

Veroordelen hen bovendien tot de gerechtelijke intresten en tot de kosten van het geding, ieder voor de helft.

BOEKBESPREKING

R. Van Haecke: « Rijksbegroting » - Administratief Lexicon. — Brugge-Die Keure 1965, 76 p., over 2 kol.

In het Administratief Lexicon waren reeds voortreffelijke verhandelingen verschenen betreffende de begroting van de provincie en van de gemeente, de eerste van de hand van A. Van Holder en Van Neste en de tweede van de hand van J. Vandenbossche.

Thans werd ook een tractaat gepubliceerd over de *Rijksbegroting*, samengesteld door de Heer R. Van Haecke, substituut-auditeur-generaal bij de Raad van State, zodat het budgetrecht thans volledig in het Administratief Lexicon werd uiteengezet.

Het jongste tractaat van de Heer Van Haecke is een kostbare aanwinst voor het verzamelwerk. Het is op voortreffelijke wijze ingedeeld, uiterst klaar en bevattelijk opgesteld en het heeft een zeer omvangrijke stof weten samen te vatten in een beperkt bestek.

De auteur begint zijn verhoog met te wijzen op het feit dat het budgetrecht in ons land volop in het stadium staat der hervorming. De wetten van 4 maart 1963 en van 28 juni 1963 zijn reeds de eerste stappen die gezet werden op de weg van deze hervorming; andere wijzigingen zijn nog in uitzicht gesteld. De auteur merkt terecht op dat, gezien het ingewikkeld karakter van de materie er nog wel een hele tijd zal verlopen vooraleer de hervorming volledig verwezenlijkt zal zijn. Het was dus volkomen verantwoord een algemeen overzicht te geven

van het thans in werking zijnde stelsel dat nog gedurende geruime tijd zal toegepast worden.

De eerste hoofdstukken van het tractaat zijn gewijd aan de bepaling van de begroting en de algemene beginselen die het begrotingsrecht beheersen: eenheid, algemeenheid, eenjarigheid, specialiteit, enz.

Daarna komt aan de orde de vorm waarin de begroting wordt voorgesteld, zowel wat betreft de rijksmiddelen als de uitgaven. Schrijver stelt daarna een onderzoek in naar de wijze waarop de begroting tot stand komt, haar voorbereiding door de verschillende ministeries, het onderzoek van de voorstellen door het Comité voor financiën en begroting, de Minister van Financiën en de inspecteurs van financiën, tot de begrotingsontwerpen definitief worden vastgesteld en de tekst kan worden gedrukt en uitgedeeld om ter goedkeuring aan het Parlement te worden onderworpen.

Wanneer het Parlement er meestal wel in slaagt de rijksmiddelenbegroting goed te keuren vóór het begin van het dienstjaar is zulks gewoonlijk niet het geval voor de uitgavenbegroting, daar hiervoor de nodige tijd ontbreekt vermits het Parlement slechts van rechtswege op de grondwettelijke datum van de tweede dinsdag van november bijeenkomt. Vandaar de noodzakelijkheid van de praktijk der voorlopige kredieten. Vermits bij de opening van de tegenwoordige Parlementaire zitting werd aangekondigd dat in de toekomst het Parlement niet meer begin november doch wel begin oktober zal bijeenkomen, is het te verhoppen dat aan de praktijk der voorlopige kredieten in de toekomst een einde zal kunnen gesteld worden.

Verder wordt dan de wijze nagegaan waarop de begroting wordt uitgevoerd, zeer summier wat de ontvangsten betreft, op een veel meer uitgebreide wijze wat de uitgaven aangaat, waar de verevening, de ordonancering en de betaling grondig worden nagegaan.

Het zevende hoofdstuk van het tractaat houdt zich bezig met de controle op de uitgaven en stippelt de bevoegdheid uit van de verschillende organismen die zich met deze controle bezighouden, eerst binnen het kader van het Ministerie van Financiën, daarna hoofdzakelijk door het Rekenhof waarvan de tussenkomst uitvoerig wordt beschreven.

Het «Boek van opmerkingen» opgesteld door het Rekenhof ten behoeve van het Parlement leidt ons dan tot de controle door het Parlement en ook tot deze door het Hoog Comité van toezicht.

Uiteindelijk wordt nog de laatste fase van de begrotingscyclus, namelijk de rekening, bondig en zakelijk geschetst.

De Heer Van Haecke besluit zijn tractaat met een korte studie over de hervorming ingevoerd door de wet van 28 juni 1963, die nog maar gedeeltelijk door Koninklijke Besluiten in werking werd gesteld. De schrijver duidt de algemene strekking aan van deze wet en namelijk haar bedoeling de financiële verrichtingen van de Staat in het kader te plaatsen van de nationale economie.

Deze enkele gegevens tonen aan hoe rijk de inhoud is van deze verhandeling. De auteur is er in geslaagd een zeer uitgebreide documentatie op duidelijke wijze in een kort overzicht te synthetiseren en zijn werk vormt een uitstekende inleiding tot het budgetair recht.

René Victor

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

BALIELEVEN

VOORZORGSKAS VOOR ADVOCATEN

Ontwerp tot wijziging der pensioenen. — Verslag over het probleem

Wij delen hieronder de memorie van toelichting mede, alsook de voorgestelde wijzigingen aan het pensioenstelsel voor advocaten. In een volgend nummer komen wij op deze voorstellen terug.

Uiteenlopende kritiek werd geuit ten aanzien van de «Voorzorgskas voor Advocaten» en meer in het bijzonder met betrekking tot het bedrag van het voorziene pensioen. Talrijke voorstellen werden ingediend die geen rekening houden met de werkelijke toestand. Zij waren echter voor de raad van beheer een aanleiding om een wijziging van het thans geldende systeem te onderzoeken en met dit doel heeft de raad van beheer doen overgaan tot een enquête door middel van een referendum bij de aangeslotenen.

Rekening houdend met de tendensen die dit onderzoek aan het licht heeft gebracht, met de noodzaak om de financiën van de Kas in evenwicht te brengen en met de rechtvaardigheid die een juiste verdeling eist van de voordelen onder de aangeslotenen, heeft de Bestuursraad een ontwerp uitgewerkt dat hij voorlegt aan de raad van beheer.

Alvorens dit ontwerp toe te lichten, schijnt het wenselijk, de raad voor te lichten over de redenen die aanleiding geven tot de voorgestelde hervorming en die haar noodzakelijk maken.

I. - De «verworven verwachtingen»

Toen in 1951 de Kas werd opgericht vonden de stichters het, zeker met een milde gedachte, wenselijk aan elke advocaat een pensioen van 24.000 fr. te storten vanaf de pensioengerechtigde leeftijd, zonder onderscheid of hij gedurende een volledige loopbaan had bijgedragen of slechts gedurende enkele jaren, of dat hij in verband met zijn leeftijd niet de gelegenheid had gehad om bij te dragen.

Een pensioen uitkeren aan aangeslotenen die het niet hebben bijeengebracht of die daartoe slechts gedeeltelijk hebben bijgedragen kon slechts plaats vinden op basis van de onderlinge beroepshulp die het mogelijk maakte de nodige gelden te verstrekken. Verder was de belofte die destijds gedaan werd verbonden met de hoop dat de aangeslotenen, die bepaalde inkomsten ontvingen, spontaan afstand zouden doen van een pensioen dat ze zelf niet betaald hadden. Spijtig genoeg is dit niet zo geweest.

Bovendien dient te worden opgemerkt dat de belofte die gedaan werd geen verworven rechten heeft kunnen doen ontstaan in de eigenlijke zin van het woord, omdat volgens art. 38 der statuten het bedrag der overlevings- en ouderdomspensioenen elk jaar bepaald wordt door de raad van beheer, rekening houdend met de beschikbare bedragen en met de stand der reserves (behoudens natuurlijk voor het wettelijk pensioen).

De gedane belofte heeft echter, wat men noemt «verworven verwachtingen» doen ontstaan. Deze verwachtingen dienen geëerbiedigd te worden en hoewel de stichters geen verbintenissen hebben kunnen aangaan, moet enkel de omstandigheid, dat zij bij allen de hoop hebben levendig gehouden op een pensioen van 24.000 F de raad van beheer aansporen om deze

verwachtingen niet te beschamen en te onderzoeken in welke mate zij verwezenlijkt kunnen worden.

II. - Hoe hoopte men deze verwachtingen te vervullen?

Te zeggen dat het aan de aangesloten, die niet of onvoldoende hebben bijgedragen, te storten pensioen gevormd zal worden door de onderlinge beroepshulp is een vage formule en er dient te worden onderzocht hoe de nodige gelden verzameld zouden kunnen worden.

Tot dusverre kon de uitkering van een pensioen aan de aangesloten, die de leeftijd van 70 jaar bereikt hebben plaats vinden dank zij een draagbare voorheffing op de inkomsten uit pleitrechten. Maar met ingang van 1 januari 1966 zal het conventionele pensioen in beginsel aan alle aangesloten, die de leeftijd van 65 jaar bereikt hebben moeten worden toegekend en hierdoor zal het aantal aangesloten, die onvoldoende hebben bijgedragen snel toenemen. Om aan elk van hun een pensioen uit te keren van 24.000 F per jaar zullen gedurende verschillende jaren steeds belangrijker heffingen gedaan moeten worden op de inkomsten uit pleitrechten totdat deze in 1990 geheel geabsorbeerd zullen zijn.

Hieruit zal voortvloeien dat de aangesloten, die normaal hebben bijgedragen, bij het bereiken van hun pensioengerechtigde leeftijd, wanneer de last van de back-service zal vervallen, niet in aanmerking zullen komen voor de inkomsten uit de pleitrechten die gelijktijdig met hun bijdrage werden geheven, omdat deze rechten voor het grootste gedeelte geabsorbeerd zullen zijn.

III. - Kritiek op het systeem

Men mag niet uit het oog verliezen dat het pleitrecht werd ingesteld om het werk en de uitgaven van alle advocaten besteed, bij het begin van hun loopbaan, aan de kosteloze verdediging van de behoeftigen te vergoeden en dat dus normaal alle advocaten van deze inkomsten moeten ontvangen.

De voorlopige maar langdurige bestemming van deze inkomsten voor de uitbetaling der pensioenen aan een categorie van aangesloten kan dus slechts verantwoord worden in de mate dat beroep gedaan kan worden op de solidariteit die de leden van de Balie moet verenigen en op de onderlinge hulp die zij aan elkaar verschuldigd zijn.

Er dient dus te worden onderzocht in welke mate het beroep op de onderlinge hulp noodzakelijk is.

Om deze vraag te beantwoorden moet allereerst worden afgerekend met een beginsel dat een gemakkelijker maar onjuist beeld oproept en volgens hetwelk de jeugd zich offers moet getroosten om de ouderen ter hulp te komen. Er bestaan inderdaad slechts tegenwoordige en toekomstige ouderen. Alleen de pensioengerechtigde leeftijd moet in aanmerking worden genomen. Deze leeftijd zullen de jongeren bereiken zoals hun voorgangers die bereikt hebben.

Vroeg of laat zullen allen zich op een gegeven ogenblik in dezelfde toestand en op voet van gelijkheid bevinden, enkel met dat verschil dat sommigen, om zich een pensioen te verzekeren, gedurende heel hun loopbaan de last van de betaling der bijdragen zullen hebben, terwijl de anderen niet of slechts zeer weinig zullen hebben bijgedragen.

Bovendien is het van belang te overwegen dat bepaalde aangesloten, die gedurende hun gehele loopbaan hebben bijgedragen, wanneer zij de pensioengerechtigde leeftijd bereikt hebben, zich kunnen bevinden in een toestand die veel minder gunstig is dan

die van aangesloten, die niet veel hebben bijgedragen.

Het is duidelijk dat het feit voor sommige aangesloten, niet te hebben bijgedragen of slechts zeer weinig bijdragen te hebben gestort, op zich zelf geen reden is dat zij ten nadele van de andere aangesloten het voordeel der pleitrechten kunnen ontvangen.

Men zou zich inderdaad niet kunnen indenken dat men de andere aangesloten kan verplichten af te zien van het voordeel van deze pleitrechten ten gunste van aangesloten, die op de pensioengerechtigde leeftijd ruime inkomsten kunnen ontvangen.

De regel van rechtvaardigheid die moet worden toegepast is dat de onderlinge beroepshulp moet gelden ten gunste van alle aangesloten, of zij al of niet hebben bijgedragen, of zij onvoldoende hebben bijgedragen, zodra hun financiële toestand zulks noodzakelijk maakt en in dit geval lijkt het wenselijk hun een pensioen uit te keren van meer dan 24.000 F. Dit is voorzien in het ontwerp.

IV. - Bescherming der bijdragen

Verder lijkt het wenselijk dat alle aangesloten het voordeel behouden van de door hen gestorte conventionele bijdragen.

Ofschoon men om de hierboven genoemde redenen niet kan spreken van verworven rechten met betrekking tot het conventionele regime van de Kas moet men toch toegeven dat de storting van een pensioen naar verhouding van de gestorte bijdragen deze richting ingaat.

Men houdt er daarom dan ook rekening mede in het voorgestelde systeem. Elke aangeslotene zou, ongeacht zijn inkomsten, een pensioen ontvangen dat berekend wordt volgens zijn bijdragen. De door hem gedane stortingen zullen dus niet tevergeefs zijn. Hij zal niet worden tekort gedaan.

Een omvangrijker pensioen zal hem slechts worden uitgekeerd, zoals hierboven gezegd werd, wanneer de toestand een beroep op de onderlinge beroepshulp noodzakelijk maakt.

* * *

Ontwerp tot wijziging der pensioenen met ingang van 1 januari 1966

Het ontwerp tot wijziging der pensioenen zoals hieronder uiteengezet biedt het voordeel alle aangesloten op geheel rechtvaardige wijze op voet van gelijkheid te stellen, en de onderlinge beroepshulp te verzekeren ten gunste van de aangesloten, die deze nodig hebben, door storting van een pensioen dat aanzienlijk hoger is dan het door het huidige stelsel voorziene pensioen.

Tenslotte heeft dit ontwerp tot wijziging het voordeel uit het thans van kracht zijnde systeem een onregelmatigheid te verwijderen, die daarin bestaat dat een aangeslotene die geboren is in 1899 zijn pensioen slechts in 1970 kan ontvangen, terwijl een aangeslotene die geboren is in 1900 dit reeds vanaf 1966 ontvangen kan.

I. - Ouderdompensioenen

1) Onvoorwaardelijk pensioen

A. Voordelen

1. *Algemeen beginsel.* — Alle aangesloten, die de leeftijd van 65 jaar (60 jaar voor de vrouwen) bereikt hebben zullen een onvoorwaardelijk pensioen ontvangen. Dit zal, zoals hieronder wordt uitgelegd berekend

worden op grond van de wettelijke bijdrage, voorzien bij de wet op het pensioen der zelfstandige arbeiders, voor de hoogste beroepsinkomsten. Deze bijdrage, die in de toekomst gevraagd zal worden, vertegenwoordigt:

- allereerst de wettelijke bijdrage, waarvan het bedrag bepaald wordt door het beroepsinkomen;
- zo nodig, de conventionele bijdrage voor het saldo.

Het uit te keren pensioen zal dus zowel het wettelijke pensioen als het conventionele pensioen omvatten.

2. *Aantal verstreken jaren vóór de toepassing van het nieuwe stelsel.* — Het pensioen zal gestort worden op dezelfde grondslagen voor alle leden van de Kas, zelfs wanneer zij aangesloten geweest zijn vóór 1 januari 1965. Het zal namelijk van toepassing zijn op de aangeslotenen die op 1 januari 1966 de leeftijd van 65 jaar bereiken.

3. *Het geval der gerechtsdeurwaarders.* — De gerechtsdeurwaarders komen in aanmerking voor hetzelfde stelsel, aangezien een vermeerderde bijdrage op grond van hun laattijdige aansluiting bij de Kas niet meer gerechtvaardigd is.

4. *Barema en voorbeeld.* — Het hierbijgevoegd barema maakt het mogelijk de onvoorwaardelijke rente (wettelijke en conventionele) te bepalen op grond van de leeftijd waarop de aansluiting plaats vond.

Zo zal een advocaat, die 40 jaar oud was in 1954, eerste jaar der werkzaamheid van de Kas, zich een rente van 14.516 frank vormen. Een jonge aangeslotene die vanaf de leeftijd van 25 jaar is ingeschreven zal recht hebben op een pensioen 33.686 fr.

B. Bijdragen

1. *Bedrag.* — De globale door de Kas te heffen bijdrage zal worden vastgesteld op hetzelfde bedrag als de door de wet op het pensioen der zelfstandige arbeiders maximum voorziene bijdrage, ongeacht het beroepsinkomen van de aangeslotene (4.400 fr. per 1 januari 1965).

2. *Koppeling aan het indexcijfer.* — Deze bijdrage zal aan de index worden gekoppeld, tegelijk met de wettelijke bijdrage en in dezelfde verhoudingen, op grond van het indexcijfer der kleinhandelsprijzen.

3. *Heffing.* — De bijdragen zullen onmiddellijk na de inschrijving bij de Kas en ten laatste totdat de aangeslotene de leeftijd van 65 jaar bereikt heeft, verschuldigd zijn. Na de 65-jarige leeftijd zal geen enkele bijdrage meer verschuldigd zijn.

4. *Verdeling.* — Zoals in het verleden kunnen de balies hun verschuldigd bedrag, vastgesteld op de gemiddelde bijdrage, vermenigvuldigd met het aantal leden, verdelen volgens een barema dat hun eigen is.

2) Aanvullend pensioen

Alle aangeslotenen die de leeftijd van 65 jaar bereiken hebben op 1 januari 1966 en waarvan de inkomsten een bepaald bedrag niet te boven gaan, kunnen een aanvullend pensioen bekomen.

Voorlopig mogen het aanvullend pensioen en het onvoorwaardelijk pensioen gezamenlijk niet 48.000 fr. te boven gaan.

Het aanvullend pensioen zal slechts worden toegekend aan de aangeslotene die het aanvraagt en voor zover de gezamenlijke inkomsten van zijn gezin, hierin

het onvoorwaardelijk pensioen begrepen, niet 120.000 frank overschrijden. Het aanvullend pensioen mag zijn inkomsten niet brengen op een bedrag dat hoger is dan 120.000 fr.

Voorbeeld: Een aangeslotene die bij de Kas is ingeschreven op 45-jarige leeftijd zal recht hebben op een onvoorwaardelijk pensioen van 10.278 fr. (zie barema). Indien hij een inkomen heeft van 88.000 fr. zal het totaal bedrag van het onvoorwaardelijk en het aanvullend pensioen 32.000 fr. bedragen. Het onvoorwaardelijk pensioen bedraagt 10.278 fr. en derhalve zal het aanvullend pensioen 21.722 fr. belopen.

II. - Overlevingsrente

A. Onvoorwaardelijke overlevingsrente

Het onvoorwaardelijk hierboven voorziene ouderdomspensioen is voor de helft onverdraagbaar op de overlevende echtgenote persoonlijk maar deze overlevingsrente gaat echter eerst in wanneer de echtgenote de leeftijd van 60 jaar bereikt heeft. Zoals de ouderdomsrente omvat de overlevingsrente het wettelijk en conventioneel aandeel.

Alle thans lopende overlevingsrenten zullen echter worden gehandhaafd. Met betrekking tot de echtgenoten van de aangeslotenen is slechts het conventioneel gedeelte van de ouderdomsrente voor de helft overdraagbaar. De wettelijke ouderdomsrente is het dus niet.

B. Aanvullend overlevingspensioen

De overlevende echtgenoten kunnen ongeacht hun leeftijd een aanvullend pensioen van ten hoogste 12.000 fr. bekomen.

Dit aanvullend gedeelte wordt toegekend na onderzoek betreffende de inkomsten, op basis van de normen van de R.P.Z.A. en vult tot beloop van 50.000 fr. het inkomen aan waarin is begrepen de onvoorwaardelijke overlevingsrente (wettelijke en conventionele rente) die wordt gestort aan de echtgenoot die meer dan 60 jaar oud is.

Voorbeeld: een weduwe van een aangeslotene die sedert de leeftijd van 40 jaar heeft bijgedragen zou dus een onvoorwaardelijke overlevingsrente ontvangen van 14.516 fr.: $2 = 7.258$ fr.

Het aanvullend overlevingspensioen voorzien door dit artikel zal dus 12.000 fr. — 7.528 fr. = 4.472 fr. bedragen, als deze weduwe meer dan 60 jaar oud is en 12.000 fr. als ze minder dan 60 jaar oud is en haar inkomsten lager zijn dan 38.000 fr.

Indien zij bijvoorbeeld inkomsten heeft van 40.000 frank zal het aanvullende overlevingspensioen te hoogste 2.742 fr. bedragen als ze meer dan 60 jaar oud is en 10.000 fr. als ze minder dan 60 jaar oud is.

III. - Wezenrente

Voor zover de overlevende echtgenote en (of) de nalatenschap niet beschikt over inkomsten van meer dan 50.000 fr. vermeerderd met 25.000 fr. per kind ten laste, zal een rente worden toegekend van 15.000 fr. voor elke wees ten laste, totdat deze de leeftijd van 25 jaar bereikt heeft.

Voorbeeld: Een weduwe die twee kinderen ten laste heeft ontvangt een inkomen van 60.000 fr.

Omdat, wanneer men een wezenrente toekent van 15.000 fr. per kind, dus in totaal 30.000 fr. — het totale bedrag van de inkomsten — en de rente, dus 90.000 fr. minder is dan het voorziene maximum van

50.000 fr. + (2 x 25.000) = 100.000 fr. zal de rente volledig worden uitgekeerd.

IV. - Onderlinge hulp

Voor de aangeslotenen van wie de gezondheid is aangetast wordt met instemming van de beroepsoverheden de toekenning van een rente of van bijzondere uitkeringen voorzien.

Tarief «Pensioen der zelfstandigen» (wet van 31.8.63)

Verkregen renten door 4.400 fr. jaarlijkse bijdragen

Leeftijd bij in- schrijving	Verkregen renten door 4.400 fr. bijdragen	Leeftijd bij in- schrijving	Verkregen renten door 4.400 fr. bijdragen
25	33.686	45	10.278
26	32.034	46	9.532
27	30.447	47	8.816
28	28.920	48	8.131
29	27.450	49	7.475
30	26.034	50	6.847
31	24.672	51	6.246
32	23.362	52	5.670
33	22.100	53	5.119
34	20.885	54	4.591
35	19.717	55	4.084
36	18.592	56	3.599
37	17.510	57	3.134
38	16.471	58	2.687
39	15.473	59	2.259
40	14.516	60	1.847
41	13.596	61	1.450
42	12.714	62	1.067
43	11.868	63	697
44	11.056	64	342

Vlaamse Conferentie der Balie van Antwerpen

Voordracht van Dr. Jaroslav Sodomka

Op 19 november was bij de Vlaamse Conferentie Dr. Jaroslav Sodomka te gast. Hij voerde het woord over «De intellectuele rechten in de wetgeving der socialistische landen».

Vooraf stelde spreker dat de algemene opvatting over de zgn. immateriële rechten in deze landen totaal verschilt van deze in onze Westerse rechtsstelsels. Inzake auteursrechten, brevetten, fabrieksmerken en modellen primeren de persoonlijke verhoudingen op de patrimoniale. Deze rechtsgebieden worden dan ook beschouwd als behorend tot het domein van het burgerlijk recht. Binnen deze rechtsgebieden moeten de juridische aspecten worden geregeld van het kunstwerk, de uitvinding, het merk of model als culturele én, gelijktijdig, als economische waarde.

De socialistische maatschappij, gericht op sociale eigendom van de productiemiddelen, die zich tot ideaal stelt een maximaal verzekeren van de vitale en culturele noden van haar leden, hecht zeer veel belang aan wat wij noemen «de industriële eigendom». Dit ideaal immers kan enkel gerealiseerd worden door ontwikkeling van de wetenschap en haar toepassingen in de techniek. Aan het recht is op dit gebied een actieve, stimulerende rol voorbehouden.

De wetenschappelijke ontdekking — een wetenschappelijke omschrijving van natuurwetten, van hoedanigheden of verschijnselen van de materiële werkelijkheid, met de wetenschappelijke proef ervan — wordt op

bijzondere wijze beschermd, omdat de wetgever er de mogelijkheid in ziet van economische uitbating ten gunste van de gemeenschap.

Als uitvinding wordt algemeen door de wetgevingen der socialistische landen beschouwd de oplossing van een technisch probleem, die een positief, nieuw en progressistisch facet vertoont.

Onder twee vormen wordt de uitvinding beschermd: door het auteurscertificaat en het brevet. Het belangrijkste verschil tussen beide is dat het eerste aan de staat het recht toekent mits vergoeding de uitvinding economisch uit te baten, terwijl het tweede het exclusieve recht van de brevethouder zijn uitvinding te gebruiken en te exploiteren bevestigt.

De wetgeving op de fabrieksmerken en industriële middelen stelt zich, steeds met de gemeenschapsbelangen voor ogen, tot eerste doel de producten te individualiseren; tevens beschouwt zij merken en modellen als belangrijke publiciteitsmiddelen: door bij de arbeiders verantwoordelijkheid op te wekken voor het behoud der kwaliteit van een bepaalde koopwaar, kan ook op ethisch plan een grotere solidariteit worden bekomen en de versteviging van de tradities van een onderneming.

Inzake auteursrechten wees Dr. Sodomka op het bestaan van twee karakteristieke categorieën van wetsbepalingen. De ene betreffende subjectieve rechten van de auteurs, de tweede het maximaal deelnemen van de maatschappij aan de vruchten van deze scheppende activiteit.

Een bijzonder aspect van dit auteursrecht is het zgn. «volgrecht». Krachtens dit recht heeft de auteur de mogelijkheid een deel van de winst te eisen, gerealiseerd door de persoon, die het werk van de kunstenaar verkoopt met dikwijls aanzienlijke winst (bij voorbeeld bij verkoop van schilderijen).

Als antwoord op vele vragen van een aandachtig gehoor schetste Dr. Sodomka nog de organisatie en de werking van de Balies in Tsjechoslowakije, bijzonder deze van Praag, waarvan hij zelf deel uitmaakt.

De Voorzitter, meester Kinsbergen, dankte in trefende bewoordingen: van overwegend belang is niet uit te maken welk rechtsstelsel de waarheid vertegenwoordigt, maar voor ogen te houden dat de menselijke verhoudingen het best gediend worden door de vereniging van allen in eerlijk streven naar Waarheid.

M. C.

Kring voor het Vlaams Gezelschapsleven

Sinds meer dan tien jaar maakt de Vlaamse Conferentie der Balie van Antwerpen deel uit van de Kring voor het Vlaams Gezelschapsleven Antwerpen.

Jaarlijks wordt in samenwerking met de afdeling Antwerpen van het Vlaams Economisch Verbond, het Vlaams Geneesheren Verbond, de Koninklijke Apotekersvereniging, de Koninklijke Vlaamse Ingenieursvereniging en de Vlaamse Chemische Vereniging in de Stadsfeestzaal, Meir te Antwerpen, een Galabal ingericht.

Dit bal is niet alleen toegankelijk voor de Antwerpse Confraters doch wordt elk jaar ook bijgewoond door advocaten bij andere balies ingeschreven.

Het bal gaat door op zaterdag 22 januari 1966, om 21 uur.

Plaatsen kunnen voorbehouden worden bij het Vlaams Economisch Verbond, Schoenmarkt 31 VII, Antwerpen.

De bijdrage beloopt 200,— fr. per persoon (plaatsbespreking inbegrepen) en dient vóór 1 januari a.s.

gestort te worden op postrekening nr. 489.066 van het Vlaams Economisch Verbond.

Orkest: André Coucke en zijn groot Symfonisch Amusementsorkest met « Skyliners » en « Tzigania ».

Avondkledij is verplicht — Cocktailkledij niet toegelaten.

TIJDSCHRIFTEN

De Gemeente, jg. 1965, nr. 11 :

Vanackere L., 50 jaar Österreichischer Städtebund. — Van Naelten M., Reisindrukken over de stedenbouw in Polen. — Van Nierop M., Verkeerd gebruik van « aan » (1).

Tijdschrift voor Notarissen, jg. 1965, nr. 11 :

Aeby F., Een nieuwe vorm van belegging: de vastgoederencertificaten.

Tijdschrift voor Vrederechters, jg. 1965, nr. 10 :

Rechtspraak.

Nederlands Juristenblad, jg. 1965, nr. 40 :

Torley Duwel, I.G., De rechtsgeldigheid van de zitting en de besluitvorming van de raad van de Europese Economische Gemeenschap bij afwezigheid van een of meer van zijn leden. — Van Maarseveen H.Th.J.F., Artikel 22 R.O. en de Hoge Raad II (slot). — Van Strij de Regt B.L., Mannelijk moederschap.

nr. 41 :

Van Boeschoten C.D., Het Nederlands-Duits Executieverdrag. — De Winter L.I., Het Nederlands-Duits Executieverdrag. — Polak J.M., Vereniging voor de vergelijkende studie van het recht van België en Nederland. — Langemeijer G. E., Psychiatrisch-Juridisch Gezelschap. — Nota J.A., Adoptie door de overblijvende echtgenoot. — Langemeijer G.E., Vereniging voor Rechtspraak.

Ars Aequi, jg. 1965, nr. 11 :

Beerling H.W.R., Consideration en schenking.

Sociaal Economische Wetgeving, jg. 1965, nr. 10/11 :

Van Ommeslaghe P., De herziening van het vennootschapsrecht in België. — Dubbink C.W., Het voor-

ontwerp voor een E.E.G.-Verdrag over de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en executie van buitenlandse vonnissen in burgerlijke zaken en de executie van authentieke akten.

Journal des Tribunaux, jg. 1965, nr. 4509 :

Aronstein G., Les Nations Unies et les Droits de l'Homme.

Revue de l'Administration et du Droit Administratif de la Belgique :

Stichelbaudt L., Nationalité.

Revue Internationale des Sciences Administratives, jg. 1965, nr. 2 :

Akehurst M.B., Renewal of Fixed-Term-Contracts of Employment in International Organisations. — Bouteille P., La Fonction publique et le développement économique. — N'mrof R., The Machinery of Planning in the United Arab Republic. — Hanson E.M., L'organisation des entreprises d'Etat. — Gaylord Obern E., Analysis in Public Administration. — Boboljub Lazarevic, Le pouvoir central et le développement réel.

Recueil Dalloz (Parijs) jg. 1965, nr. 38 :

Gabolde Chr., Pour une procédure de clôture de l'instruction devant la juridiction administrative.

nr. 39 :

Lucas P.L., Du juge compétent pour accorder réparation des dommages causés par la police judiciaire.

La Revue Administrative (Parijs) jg. 1965, nr. September-oktober :

Joxe L., Discours d'ouverture du XIIIème Congrès International des Sciences Administratives. — Bourcier de Carbon L., Un tricentenaire: Fermat, Magistrat et mathématicien. — Thuillier G., Paul Valéry et la politique - 1943-1944 - XII.

Archiv des öffentlichen Rechts, jg. 1965, nr. 2 :

Klein H., Heidelberg, Gedanken über neuere Entwicklungen im Hochschulrecht. Zur Auslegung des art. 5 abs. III Satz 1 des Grundgesetzes. — Kewenig W., Bonn; Zur Rechtsproblematik der Koalitionsvereinbarungen.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"